

Kustversterking en jachthavenontwikkeling Cadzand-Bad

Passende beoordeling in het kader van de
natuurbeschermingswet 1998

projectnummer 246839
versie 6
26 februari 2013

Opdrachtgever

Yacht@Cadzand-Bad B.V.
p/a Smedekensbrugge 10
NL - 4527 GE Aardenburg

datum vrijgave

26 februari 2013

beschrijving versie 6

Definitief

goedkeuring

drs. C. Schellingen

vrijgave

dr. ir. L.T. Runia

Colofon

Tekstbijdragen:

drs. C. (Christel) Schellingsen

drs. W. (Wineke) Straatsma

drs. V.A. (Véronique) Maronier

Datum van uitgave:

26 februari 2013

Contactadres:

Beneluxweg 7

4904 SJ Oosterhout

Postbus 40

4900 AA Oosterhout

Copyright © 2012

Ingenieursbureau Oranjewoud

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

blz.

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Aanleiding Passende beoordeling.....	3
1.3	Doel.....	3
2	Voorgenomen activiteit.....	5
2.1	Het plangebied	5
2.2	Voorgenomen activiteiten.....	5
2.2.1	<i>Alternatief HWBP.....</i>	<i>5</i>
2.2.2	<i>Alternatief jachthaven breed.....</i>	<i>7</i>
2.2.3	<i>Uitvoering.....</i>	<i>10</i>
3	Wettelijk en toetsingskader.....	11
3.1	De Natuurbeschermingswet.....	11
3.2	(Ontwerp) Aanwijzingsbesluiten	12
3.2.1	<i>Westerschelde & Saeftinghe.....</i>	<i>12</i>
3.2.2	<i>Vlakte van de Raan</i>	<i>14</i>
3.2.3	<i>Zwin & Kievittepolder</i>	<i>16</i>
3.3	Toetsingscriteria	20
4	Voortoets	23
4.1	Afbakening mogelijke effecten.....	23
4.2	Afbakening instandhoudingsdoelen	25
4.3	Informatie over toename recreatievaart (reikwijdte effect)	25
4.4	Effectbeschrijving.....	29
4.4.1	<i>Ruimtebeslag en verstoring leefgebied vissen.....</i>	<i>29</i>
4.4.2	<i>Ruimtebeslag en verstoring zeehonden</i>	<i>29</i>
4.4.3	<i>Ruimtebeslag en verstoring (broed)vogels.....</i>	<i>30</i>
4.5	Stikstofdepositie	33
4.6	Effectbeoordeling & conclusie Westerschelde & Saeftinghe.....	34
4.7	Effectbeoordeling & conclusie Vlakte van de Raan.....	35
4.8	Effectbeoordeling & conclusie Zwin & Kievittepolder	36
4.9	Conclusie voortoets	36
5	Passende beoordeling: gebruik jachthaven.....	37
5.1	Specifiekere toelichting gebruik jachthaven	37
5.2	Effectbeschrijving.....	38
5.3	Cumulatie-onderzoek.....	39
5.4	Effectbeoordeling en conclusie.....	40
6	Geraadpleegde bronnen	41

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De kust van West Zeeuws-Vlaanderen is door het voormalige waterschap Zeeuws-Vlaanderen in 2005 getoetst aan de destijds nieuwe randvoorwaarden waaraan duinen en dijken moeten voldoen. Gebleken is dat vijf kustvakken, waaronder Cadzand-Bad, niet meer voldoen aan de veiligheidsnorm. Een versterking van deze vakken is derhalve nodig om de veiligheid in het achterland te waarborgen. In dat kader is het waterschap Scheldestromen voornemens om de kust bij Cadzand-Bad te versterken. Bij Cadzand-Bad bestaat de kustversterking uit het vergroten en versterken van de strekdammen bij het uitwateringsgemaal en het versterken van de zee-wering aan weerszijden van het gemaal.

Yacht@Cadzand-Bad B.V. wil daarnaast de mogelijkheid onderzoeken om de voorgenomen kustversterking bij Cadzand-Bad te combineren met de aanleg van een jachthaven tussen de strekdammen bij het uitwateringsgemaal. Een jachthaven kan de toeristisch-recreatieve functie van Cadzand-Bad verder versterken.

De strekdammen en de jachthaven liggen deels in het Natura 2000-gebied 'Westerschelde & Saeftinghe' en nabij (binnen 3 km) de Natura 2000-gebieden 'Zwin & Kievittepolder' en 'Vlakte van de Raan'. In het kader van de besluitvorming over het bestemmingsplan is het nodig om te toetsten of het plan in overeenstemming is met de Natuurbeschermingswet. De Natuurbeschermingswet mag de uitvoering van het bestemmingsplan niet in de weg staan.

1.2 Aanleiding Passende beoordeling

De Natuurbeschermingswet 1998 biedt de juridische basis voor de aanwijzing van Natura-2000 gebieden en de beoordeling van activiteiten die (mogelijk) negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden. Het kan daarbij zowel activiteiten binnen als buiten het betreffende Natura 2000-gebied betreffen. Het regime voor Natura 2000 kent een zogenaamde externe werking, waardoor ook moet worden bezien of activiteiten buiten het Natura 2000-gebied, negatieve effecten kunnen hebben op de daarvoor vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen.

De voorgenomen ontwikkelingen hebben effect op de aanwezige natuurwaarden in de Natura 2000-gebieden. Doordat op voorhand significante effecten niet uit te sluiten zijn, wordt, conform de Natuurbeschermingswet, een Passende beoordeling uitgevoerd.

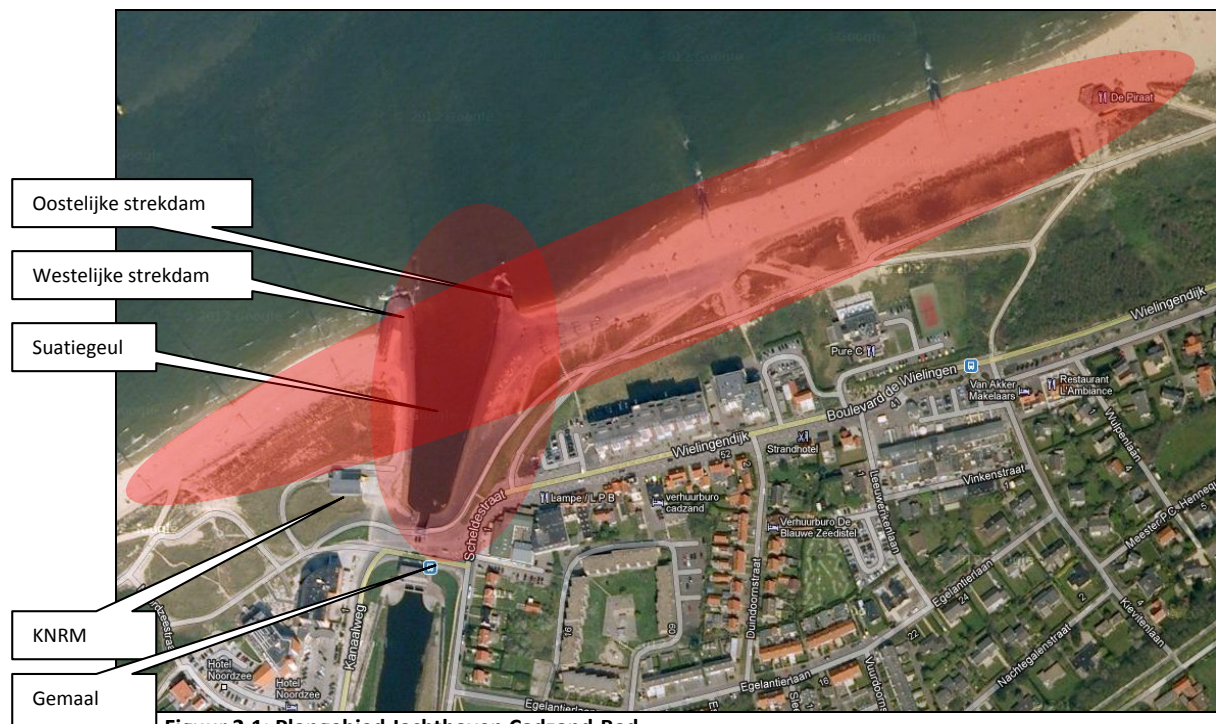
1.3 Doel

Deze Passende beoordeling dient antwoord te geven op de vraag in hoeverre het bestemmingsplan zich in positieve zin verhoudt tot art. 19d van de Natuurbeschermingswet. In dat kader wordt onderzocht of (externe) significant negatieve effecten op de (nabijgelegen) Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten.

2 Voorgenomen activiteit

2.1 Het plangebied

Het plangebied bestaat uit een suatiegeul, twee strekdammen en de kust aan weerszijde van het gemaal (zie figuur 2.1). Het gebied ligt voor het grootste deel in de gemeente Sluis, maar voor een klein deel in de gemeente Vlissingen. Naast het plangebied wordt ook het studiegebied beschouwd. Dit studiegebied is het gebied tot waar effecten van de voorgenomen activiteiten kunnen reiken (externe werking). De omvang van het studiegebied kan per effect verschillen.

Figuur 2.1: Plangebied Jachthaven Cadzand-Bad.

2.2 Voorgenomen activiteiten

In het kader van het MER jachthaven Cadzand-Bad worden drie alternatieven beschouwd. Dit zijn het zogenaamde alternatief 'HWBP', alternatief 'jachthaven smal' en alternatief 'jachthaven breed'. In onderhavige Passende beoordeling worden twee van deze alternatieven meegenomen: alternatief 'HWBP' en alternatief 'jachthaven breed'. Door bij de jachthavenontwikkeling uit te gaan van de grootste variant, wordt de maximale bandbreedte aan effecten en de 'worstcase (maximale)-effecten' in beeld gebracht. Beide alternatieven worden in deze paragraaf kort weergegeven.

2.2.1 Alternatief HWBP

Het eerste alternatief dat in het kader van Passende beoordeling wordt onderzocht betreft het zogenoemde alternatief 'HWBP', waarbij HWBP staat voor Hoogwaterbeschermingsprogramma. Het alternatief is weergegeven in figuur 2.1 en voortgekomen uit de verdere uitwerking van het principeontwerp uit het kustversterkingsplan. Het alternatief is onder te verdelen in drie deelgebieden: ten westen van het gemaal (1), ter plaatse van gemaal en strekdammen (2) en ten oosten van het gemaal (3).

Figuur 2.2: Alternatief HWBP [Svasek, 2012]

Ten westen van het gemaal

Ten westen van het gemaal vindt een duinverbreding plaats met ca. 25 meter inclusief vooroever aanvulling. Daarnaast wordt het strand met ca. 25 meter zeewaarts verplaatst om zo de bestaande strandbreedte te behouden. De strandhoofden worden ca. 60 meter verlengd en de kruin van het duin blijft gelijk aan de huidige hoogte (NAP +11,0 m). Het gebouw van de KNRM wordt gesloopt en krijgt een nieuwe plaats verder zeewaarts. Voorwaarde is dat de functie van de KNRM niet in het geding komt.

Gemaal en strekdammen

Om voldoende veiligheid te bieden krijgt de westelijke strekdam in dit alternatief een hoogte van 7,50 meter + NAP, de oostelijke strekdam van ca. 5,0 meter + NAP. Ook worden beide strekdammen ten opzichte van de huidige situatie zeewaarts verlengd met ca. 60 meter. De totale lengte van de westelijke strekdam inclusief haak is dan 80 meter. Beide strekdammen worden tot aan de zee voorzien van een pad op de kruin dat dient voor onderhoud. Een verlenging van het pad in een losse constructie voor wandelende toeristen is mogelijk (bij

de westelijke strekdam tot aan de haak). Het alternatief HWBP houdt geen rekening met de aanleg van een jachthaven.

Ten oosten van het gemaal

Direct ten oosten van het gemaal wordt de kust zeewaarts versterkt door zand tegen de bestaande dijk aan te leggen (afgedekte verborgen dijk). Deze is in figuur 2.1 aangeduid als onderbroken zwarte lijn. Vanaf het eerste paalhoofd wordt het strand ten opzichte van de huidige situatie met ca. 60 meter zeewaarts verplaatst, waardoor het strand haar bestaande breedte behoudt. De duinen worden daarbij landschappelijk ingepast. Door het handhaven van de huidige strandbreedte wordt natuurlijke duinaangroei bevorderd. De strandhoofden worden niet verlengd. Het strand wordt op breedte gehouden met suppleties en de nieuwe duinen worden ingeplant met helmgras.

Alle duinen die ten behoeve van de kustversterking worden aangelegd, worden na aanleg onderdeel van de primaire waterkering. De kering zal voor publiek alleen via paden toegankelijk zijn. Waar de veiligheid dat toelaat kan eventueel meer ruimte worden geboden. In het ontwerp zijn de bestaande strandopgangen verlengd waardoor de bereikbaarheid van het strand en de zee gewaarborgd blijft. Het strandpaviljoen de Piraat zal zeewaarts worden verplaatst.

Als op het deel direct ten oosten van de strekdam het strand ook 60 meter zeewaarts zou verschuiven, zou de monding van het uitwateringskanaal sterk verzanden. Daarom is er voor gekozen hier een dijk met een harde steunberm aan te leggen en af te dekken met zand, zodat het natuurlijk karakter behouden blijft. De kosten hiervan liggen in dezelfde orde als de kosten van het principeontwerp uit het KVP. Het ontwerp bestaat uit behoud van de huidige kruinhoogte van NAP +11,0 m, taluds op onder- en bovenloop van 1:5 en een berm van 20 meter breed.

2.2.2 Alternatief jachthaven breed¹

Alternatief jachthaven breed is gebaseerd op de onderdelen van de primaire waterkering overeenkomstig het ontwerp van alternatief HWBP. Aanvullend wordt in dit alternatief een brede jachthaven gerealiseerd. Het alternatief is weergegeven in Figuur 2.3.

Ten oosten en westen van het gemaal

De kustversterking aan de west- en oostzijde van het gemaal komt overeen met alternatief HWBP.

Gemaal en strekdammen

Door de westelijke strekdam naar het westen te verplaatsen, ontstaat er ruimte tussen de strekdammen voor een jachthaven. De lengte, breedte en hoogte van de strekdammen komen op hoofdlijnen overeen met die van het alternatief 'HWBP'. Wel is door de haak de westelijke strekdam ca. 60 meter langer dan in het alternatief 'HWBP'. De strekdam bevindt zich echter niet meer zeewaarts dan in het alternatief 'HWBP'.

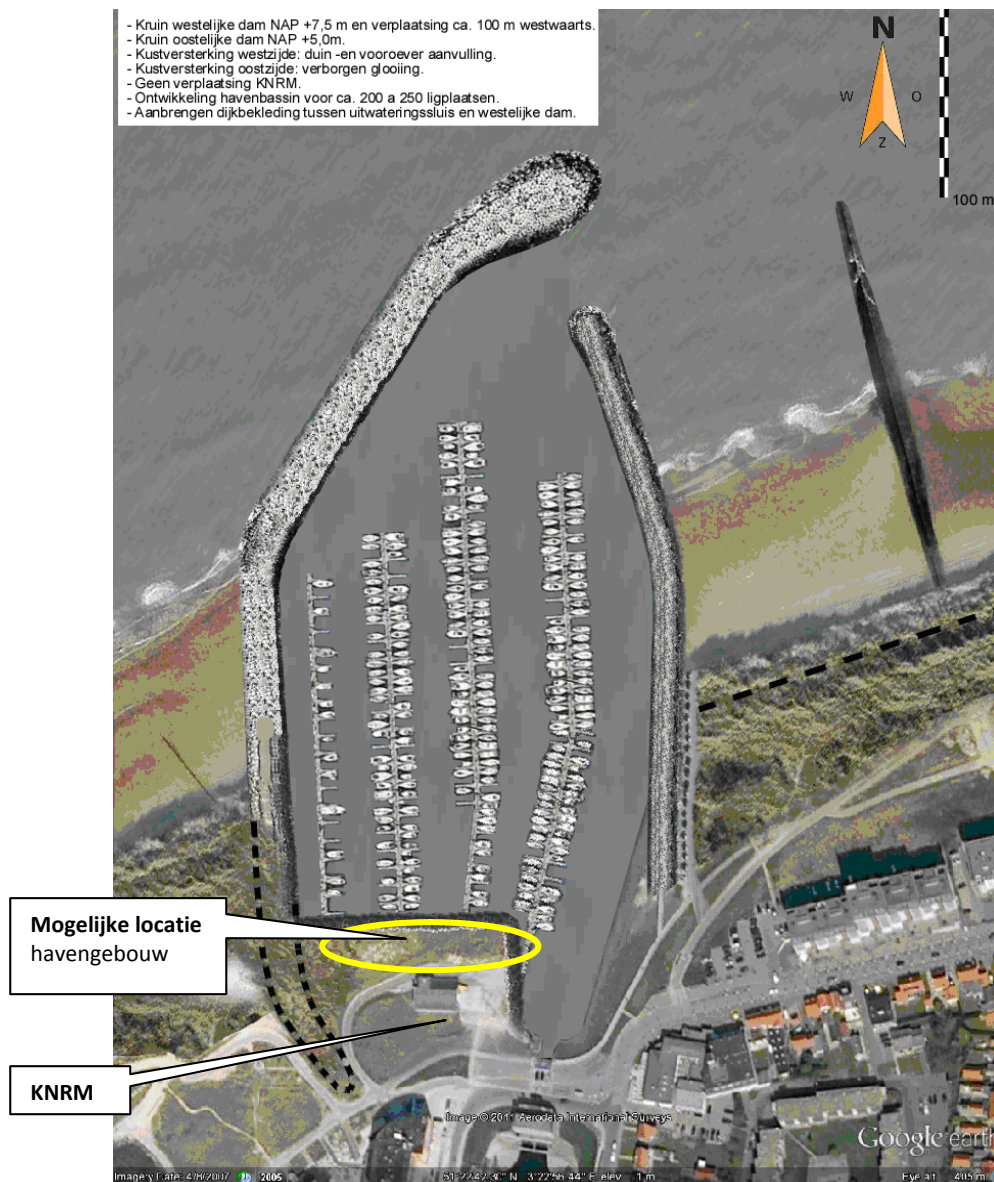
Omdat de westelijke strekdam richting het westen wordt verplaatst, moet de bestaande westelijke dam worden afgebroken. Het vrijgekomen materiaal kan worden gebruikt in de kern van de nieuwe westelijke strekdam. De inrichting van de strekdammen komt overeen met het alternatief 'HWBP'. Door de verplaatsing van de westelijke strekdam is een andere aansluitingsconstructie noodzakelijk, waarbij de versterking van de dijkbekleding rond het gemaal anders van vorm wordt.

Havenbekken en ligplaatscapaciteit

Bij de realisatie van de jachthaven is verdieping van het havenbekken benodigd om genoeg diepgang voor boten te creëren. Er wordt uitgegaan van een bodemligging van NAP -6 m. Hierdoor worden de dammen aanzienlijk breder. De huidige bodemhelling ter hoogte van het gemaal blijft in tact. Reden hiervoor is het voorkomen van erosie dat de spuisluis kan ondermijnen en het behouden van het huidige spuiregime.

¹ Het alternatief jachthaven smal wordt niet getoetst in deze PB, maar kan als vorm van mitigerende maatregel ingebracht worden indien significant negatieve effecten door de brede jachthaven niet uitgesloten kunnen worden.

Eerste schetsen tonen aan dat er in het alternatief 'jachthaven breed' circa 200-250 ligplaatsen gerealiseerd kunnen worden. Op basis van informatie van andere jachthavens in Nederland en België mag verwacht worden dat deze ligplaatsen gebruikt worden door een gevarieerd publiek. Uitgangspunt voor berekeningen is de verdeling in ca. 85% vaste ligplaatsen en 15% passanten.

Figuur 2.3 Alternatief jachthaven breed [Svasek, 2012]

Inrichting haven en voorzieningenniveau

Het KNRM-gebouw hoeft in tegenstelling tot het alternatief 'HWBP' niet te worden verplaatst. De locatie waar nu het KNRM-gebouw staat vormt in dit alternatief het jachthaventerrein. Dit terrein wordt met de auto bereikt via een toegangsweg die grosso modo op dezelfde locatie ligt als de huidige toegangsweg naar de KNRM. De verkeersafwikkeling vindt verder plaats via Boulevard de Wielingen naar Cadzand en Oostburg en via de Kanaalweg naar Retranchement en Knokke-Heist.

In de jachthaven vinden geen reparatie-activiteiten plaats. Voor de gebruikers wordt uitsluitend een brandstofvoorziening voor dieselolie in het havenbekken voorzien. De bestaande voorziening voor sportvissers wordt net als in het alternatief 'HWBP' aan de oostelijke strekdam geprojecteerd en maakt geen deel uit van de jachthaven.

In, aan, of ter plaatse van het KNRM-gebouw wordt een havengebouw gerealiseerd. De exacte invulling daarvan is nog niet bekend; deze zal gedurende de planvorming – mede in overleg met de KNRM - verder worden aangescherpt. Uitgangspunt voor de effectbeschrijvingen in dit MER is dat er ter plaatse van het KNRM-gebouw een nieuw gebouw wordt gerealiseerd met een bruto vloeroppervlakte van 600 m² alsmede een voorziening voor de KNRM. De helft van de beoogde bruto vloeroppervlakte is bedoeld voor het clubgebouw van de jachthaven, de andere helft voor sanitair, was- en reinigingsruimte, technische ruimte, opslagfaciliteit, receptie voor de havenmeester en een douanekantoor. Het clubgebouw, in de vorm van bijvoorbeeld een grandcafé met kleine kaart, is gericht op de ligplaatshouders en in principe niet voor derden toegankelijk.

Parkeren

Bij 250 ligplaatsen dienen - conform de door de gemeente Sluis gehanteerde parkeernorm van 0,5 parkeerplaats per ligplaats - 125 parkeerplaatsen te worden gerealiseerd. In deze normstelling die ten opzichte van de parkeercijfers zoals het CROW die als richtlijn hanteert, aan de onderzijde van de bandbreedte ligt, heeft de gemeente Sluis meegewogen dat de jachthaven centraal in Cadzand Bad ligt en een deel van de vaste ligplaats-houders naar verwachting ook een verblijf hebben elders in Cadzand Bad en derhalve niet op de auto aange- wezen zijn. Er wordt fysiek ruimte gereserveerd tussen de strekdammen om de volgens de norm benodigde parkeerplaatsen alsmede enkele parkeerplaatsen voor de KNRM aan te leggen. De in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau geopperde parkeerfaciliteiten in de duinen ten oosten of ten westen van de jachthaven zijn NIET meer aan de orde.

De helft van het volgens de norm benodigde aantal parkeerplaatsen wordt gesitueerd tussen het havengebouw en het talud dat het hoogteverschil tussen het jachthaventerrein en het maritiem balkon (omgeving gemaal) overbruggt. Deze parkeerplaatsen worden zo ingericht dat het zicht vanuit het maritiem balkon en de bestaande gebouwen op geparkeerde auto's zo minimaal mogelijk is, door minimaal 90% van deze parkeerplaatsen te overkappen. Op dit parkeerterrein wordt een toegangscontrolesysteem geplaatst, waardoor alleen vaste lig- plaatshouders gebruik kunnen maken van deze faciliteit. Daaraan wordt een betaalregime gekoppeld, waar- door het niet aantrekkelijk is deze parkeerruimte voor lang parkeren te benutten. De parkeerruimte is bedoeld voor gebruikers die er maximaal 36 uur gebruik van maken.

Voor langparkeerders (bijvoorbeeld voor de ligplaatshouders die voor langere tijd uitvaren), wordt een even- eens betaalde voorziening (maar met een veel goedkoper tarief) gecreëerd op een van de gemeentelijke par- keerplaatsen. Sincfal en de Zwinparking (met in totaal circa 700 parkeerplaatsen) komen daarvoor het meest in aanmerking. Het parkeerbeleid van de gemeente Sluis is nog volop in ontwikkeling. Vast staat wel dat de open- bare ruimte in Cadzand Bad niet meer gebruikt zal kunnen worden voor bezoekersparkeren, maar dat die ver- wezen worden naar de grote parkings aan de randen van Cadzand Bad (waaronder de Zwinparking en Sincfal). Het zal moeten blijken welke effecten dat heeft op de bezetting van de grote parkings. Mocht blijken dat er ook na de beleidswijziging ruimte is op de grote parkings, kan een deel van de parking specifiek aan de langpar- keerder vanuit de jachthaven toegewezen worden. Als de bezettingsgraad te hoog blijkt te zijn, is het mogelijk op de bestaande terreinen een constructie te plaatsen voor de langparkeerder vanuit de jachthaven. Ook is een systeem op de grote parkings denkbaar met weekkaarten die door de exploitant van de jachthaven tegen een vooraf met de gemeente overeen te komen tarief worden verstrekt. Op het moment dat de jachthaven in ge- bruik genomen wordt (naar verwachting in het seizoen 2016) kan de balans opgemaakt worden en een over- eenkomst gesloten worden tussen initiatiefnemer en gemeente.

Het bovenstaande laat onverlet dat er binnen de strekdammen ruimte wordt gereserveerd voor de eventuele aanleg van meer parkeerplaatsen. Deze ruimte wordt voorzien op het havenplateau tegen het talud van de westelijke strekdam. Deze parkeerplaatsen worden pas daadwerkelijk gerealiseerd als een jaar na de inge- bruikname op grond van tellingen blijkt, dat de dan reeds gerealiseerde parkeervoorzieningen onvoldoende blijkt te werken.

Serviceniveau

Cadzand Bad staat bekend om zijn gastvrijheid en hoge mate van service. Deze lijn wordt doorgezet in de jachthaven. Gestreefd wordt naar een moderne en duurzame jachthaven met basisvoorzieningen op een pro- fessioneel niveau. De doelgroep bestaat uit geofende en ervaren schippers, met zowel zeil- als motorjachten en die willen varen in Noordwest-Europa. Een professionele jachthaven is alleen voor leden toegankelijk, maar heeft wel een uitnodigend karakter. Dat stelt eisen aan het toegankelijkheids-regime en de beveiliging. Vanaf

het begin af aan wordt een gedragscode gehanteerd en gehandhaafd die er voor zorg draagt dat de jachthaven een onderdeel van Cadzand Bad wordt. In deze gedragscode kunnen bijvoorbeeld afspraken worden opgenomen over geluid van klapperende vallen en van stemgeluid. Maar ook afspraken over het gebruik van de innamepunt voor afval, energiegebruik en andere duurzaamheidsmaatregelen.

2.2.3 ***Uitvoering***

In de afspraken met het Ministerie is overeengekomen dat de uitvoering van alle zwakke schakels in Zeeuws-Vlaanderen uiterlijk in 2015 gereed moet zijn. Het deelgebied Cadzand-Bad is de laatste in de rij. De periode die benodigd is voor de aanleg van de strekdammen bedraagt circa 9 maanden. De aanleg van een eventuele jachthaven heeft geen invloed op deze planning. Normaliter wordt buiten het stormseizoen gewerkt. De aanleg van de strekdammen kan echter in principe (ook) in het stormseizoen plaatsvinden.

3 Wettelijk en toetsingskader

3.1 De Natuurbeschermingswet

De (natuur)gebiedsbescherming is verankerd in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden (hierna aangeduid als Natuurbeschermingswet).

De Natuurbeschermingswet biedt de juridische basis voor de aanwijzing van en de vergunningverlening met betrekking tot te beschermen natuurgebieden. Hierbij worden drie typen gebieden onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden. Dit zijn de gebieden die zijn aangewezen als Speciale Beschermingszone (Natura 2000-gebied) in het kader van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn;
- Beschermde natuurmonumenten. Dit zijn de gebieden die onder de oude Natuurbeschermingswet waren aangewezen als Staatsnatuurmonument of Beschermde natuurmonument. De status van Beschermde natuurmonument vervalt als een gebied tevens deel uitmaakt van een Natura 2000 gebied (maar wel art. 16 toetsing);
- Gebieden die de minister van EL&I aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichting, zoals wetlands.

In het kader van een toets aan de Natuurbeschermingswet wordt bepaald of bedrijfsactiviteiten (mogelijke) significant negatieve effecten veroorzaken op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Hiertoe dienen de mogelijke effecten op soorten, habitats van soorten en op habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen in beeld te worden gebracht.

Bij de toets zijn de volgende uitkomsten mogelijk:

- de activiteit heeft geen negatief effect op soorten, habitats van soorten en habitattypen: er is geen vergunning² op grond van de Nbw nodig;
- de activiteit heeft een kans op een negatief effect (= verslechtering) op soorten, habitats van soorten en habitattypen: een vergunning is nodig via een Verslechteringstoets en wordt verleend (eventueel onder voorwaarden) als het bevoegd gezag van mening is dat ondanks het verslechterende effect de activiteit toch plaats kan vinden; een verslechterend effect is een permanent effect waarbij tenminste één of meer instandhoudingsdoelstellingen negatief worden beïnvloed. Verslechtering kan ook optreden bij een verstoring effect dat gedurende een zodanig lange periode plaatsvindt dat geen sprake meer is van een tijdelijk effect.
- de activiteit heeft een kans op een significant negatief effect (= significante verslechtering of significante verstoring) op soorten, habitats van soorten en habitattypen: een vergunning is nodig via een Passende beoordeling.

Indien in de Passende beoordeling de kans op significante effecten, al dan niet met behulp van mitigerende maatregelen, ook niet kan worden uitgesloten, kan nog een vergunning worden verleend als blijkt dat er geen alternatieven mogelijk zijn, sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, compensatie plaatsvindt en het bevoegd gezag van mening is dat de activiteit toch plaats kan vinden. Een significant negatief effect is een effect waarbij tenminste één of meer van de instandhoudingsdoelstellingen zo wordt beïnvloed dat deze niet meer realiseerbaar zijn.

² Sinds de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) wordt geen zelfstandige Nbw-vergunning meer verleend maar wordt het Nbw-gedeelte als het ware aangehangen bij de omgevingsvergunning.

3.2 (Ontwerp) Aanwijzingsbesluiten

Het referentiekader voor de toetsing wordt gevormd door de instandhoudingsdoelen voor de habitats en soorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen door het ministerie van EL&I (voorheen LNV). Deze zijn opgenomen in de (ontwerp-)aanwijzingsbesluiten.

3.2.1 Westerschelde & Saeftinghe

De Westerschelde is de zuidelijke tak in het oorspronkelijke mondingsgebied van de rivier de Schelde. Het is de enige zeetak in de Delta waar nu nog sprake is van een estuarium met open verbinding naar zee. Het betreft een zeer dynamisch gebied, mede door de trechtervorm ervan, waarin het getijverschil landinwaarts erg groot wordt. Het estuarium bestaat uit diepe en ondiepe wateren, bij eb droogvallende zand- en slikplaten en schorren. Onder de schorren langs de Westerschelde bevindt zich het grootste schorrengebied van ons land: het Verdrongen Land van Saeftinghe. Door het grote getijverschil bevat het Verdrongen Land van Saeftinghe zeer hoge oeverwallen en brede geulen. Buitengaats ligt de verzande slufte van de Verdrongen Zwarte Polder nog in het gebied. In het mondingsgebied is verder nog sprake van duinvorming bij Rammekenshoek, de Kaloot en op de Hooge Platen. Binnendijs liggen een aantal gebieden met aan het estuarium gekoppelde natuur: Rammekenshoek, Inlaag 1887, Bathse Kreek, Inlaag Hoofdplaat en Herdijkte Zwarte Polder.

Instandhoudingsdoelen

Dit gebied is op 23 december 2009 door de minister van LNV (nu EL&I) definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. De beroepstermijn liep van 19 februari tot en met 1 april 2010.

In tabel 3-1 zijn de instandhoudingsdoelen voor de aangewezen soorten en habitats in het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe weergegeven.

Legenda tabel 3.1

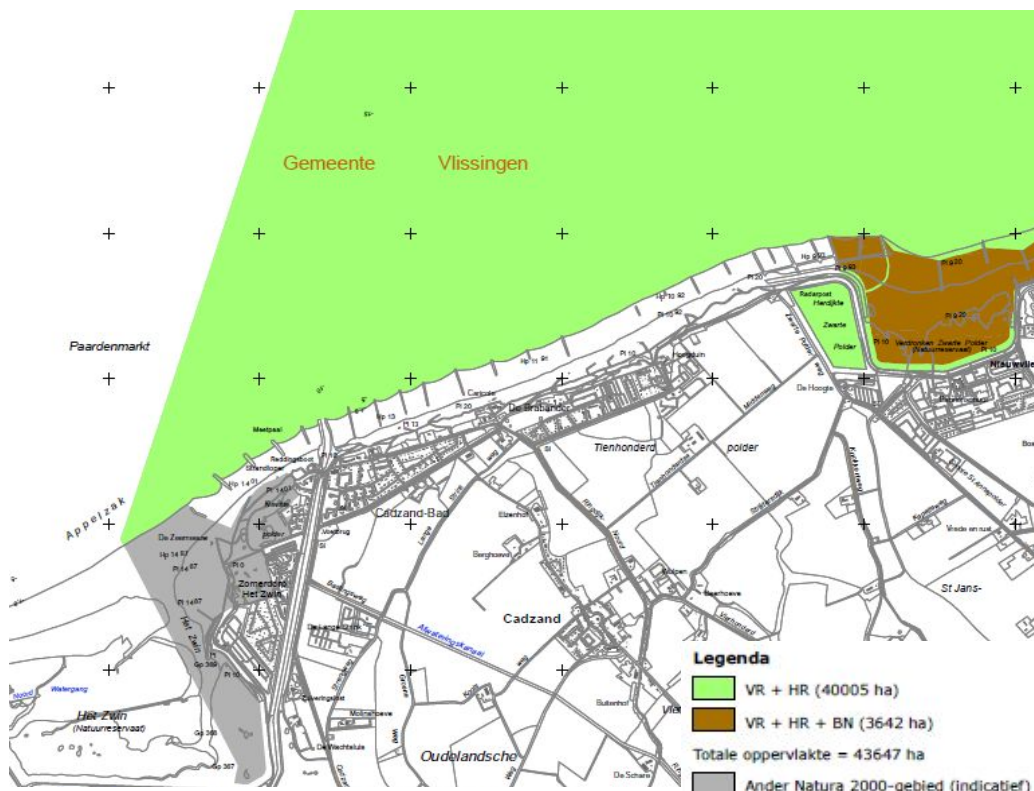
W	Kernopgave met wateropgave
	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI Landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
*	Prioritair doel

Tabel 3.1: Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe

Habitattypen	SVI landelijk	Doelst. opp. vl.	Doelst. kwal.	Kernopgaven
H1110B Permanent overstroomde zandbanken (Noordzee-kustzone)	-	=	=	
H1130 Estuaria	--	>	>	1.05, , W
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	-	>	=	
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	+	=	=	
H1320 Slijkgrasvelden	--	=	=	
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	-	>	>	1.16, W
H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	-	=	=	1.19, W
H2110 Embryonale duinen	+	=	=	1.13
H2120 Witte duinen	-	=	=	
H2160 Duindoornstruwelen	+	=	=	
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	=	=	

Tabel 3.1: Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe (vervolg)

Habitatsoorten		SVI lan- delijk	Doelst. opp. vl.	Doelst. kwal.	Doelst. pop.	Kernopgaven
H1014	Nauwe korfslak	-	=	=	=	
H1095	Zeeprk	-	=	=	>	
H1099	Rivierprk	-	=	=	>	
H1103	Fint	--	=	=	>	1.09,W
H1365	Gewone zeehond	+	=	>	>	
H1903	Groenknolorchis	--	=	=	=	
Broedvogels		SVI lan- delijk	Doelst. opp. vl.	Doelst. kwal.	Draag paren	Kernopgaven
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=	20	1.13 1.19 W
A132	Kluut	-	=	=	2000*	1.13 1.19 W
A137	Bontbekplevier	-	=	=	100*	1.13
A138	Strandplevier	--	=	=	220*	
A176	Zwartkopmeeuw	+	=	=	400*	1.13 1.19 W
A191	Grote stern	--	=	=	4000*	1.13 1.19 W
A193	Visdief	-	=	=	6500*	1.13 1.19W
A195	Dwergstern	--	=	=	300*	
A272	Blauwborst	+	=	=	450	
Niet-broedvogels		SVI lan- delijk	Doelst. opp. vl.	Doelst. kwal.	Draag vogels	Kernopgaven
A005	Fuut	-	=	=	100	
A026	Kleine Zilverreiger	+	=	=	40	
A034	Lepelaar	+	=	=	30	
A041	Kolgans	+	=	=	380	
A043	Grauwe Gans	+	=	=	16600	
A048	Bergeend	+	=	=	4500	
A050	Smient	+	=	=	16600	
A051	Krakeend	+	=	=	40	
A052	Wintertaling	-	=	=	1100	
A053	Wilde eend	+	=	=	11700	
A054	Pijlstaart	-	=	=	1400	
A056	Slobeend	+	=	=	70	
A069	Middelste Zaagbek	+	=	=	30	
A075	Zeearend	+	=	=	2	
A103	Slechtvalk	+	=	=	8	
A130	Scholekster	--	=	=	7500	
A132	Kluut	-	=	=	540	1.13
A137	Bontbekplevier	+	=	=	430	1.13
A138	Strandplevier	--	=	=	80	1.13
A140	Goudplevier	--	=	=	1600	
A141	Zilverplevier	+	=	=	1500	
A142	Kievit	-	=	=	4100	
A143	Kanoet	-	=	=	600	
A144	Drieteenstrandloper	-	=	=	1000	
A149	Bonte strandloper	+	=	=	15100	
A157	Rosse grutto	+	=	=	1200	
A160	Wulp	+	=	=	2500	
A161	Zwarte ruiter	+	=	=	270	
A162	Tureluur	-	=	=	1100	
A164	Groenpootruiter	+	=	=	90	
A169	Steenloper	--	=	=	230	

Figuur 3.1: Ligging van het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe.

Beschermde Natuurmonument Verdrongen Zwarte Polder

Een deel van het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe is aangewezen als beschermd natuurmonument de oude Natuurbeschermingswet 1968 (zie figuur 3.1).

De natuurwetenschappelijke waarden en het natuurschoon zijn in het aanwijzingsbesluit van 23 december 1975 vastgelegd. Dit aanwijzingsbesluit vervalt voor zover het binnen een aangewezen Natura 2000-gebied valt. Dit is het geval want het Beschermde Natuurmonument valt geheel binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe. De bescherming van oude aanwijzingen gaan over in de nieuwe aanwijzing.

In de Natuurbeschermingswet is aangegeven dat deze aanwijzing gezien moet worden als een aanwijzing conform art. 10a, daarmee is het Beschermde Natuurmonument (BN) vervallen. De BN-waarden uit het BN-aanwijzingsbesluit zijn te vertalen naar de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied. Hierdoor wordt er geen afzonderlijke aandacht meer besteed aan de BN-waarden in deze Passende beoordeling.

3.2.2 Vlake van de Raan

De Vlake van de Raan bestaat uit het Nederlandse deel van een complex van zandbanken dat doorloopt voor de Belgische kust van Knokke-Heist. Het gebied loopt van de Westerscheldemonding tot een waterdiepte van twintig meter. Het verbindt de Voordelta met de rijksgrens met België.

Instandhoudingsdoelen

Dit gebied is in ontwerp gepubliceerd door de minister van LNV (nu EL&I) op 13 april 2010 en heeft van 6 mei tot en met 16 juni 2010 ter inzage gelegen. Het gebied is nog niet definitief aangewezen.

In tabel 3-2 zijn de instandhoudingsdoelen voor de aangewezen soorten en habitats in het Natura 2000-gebied Vlake van de Raan weergegeven.

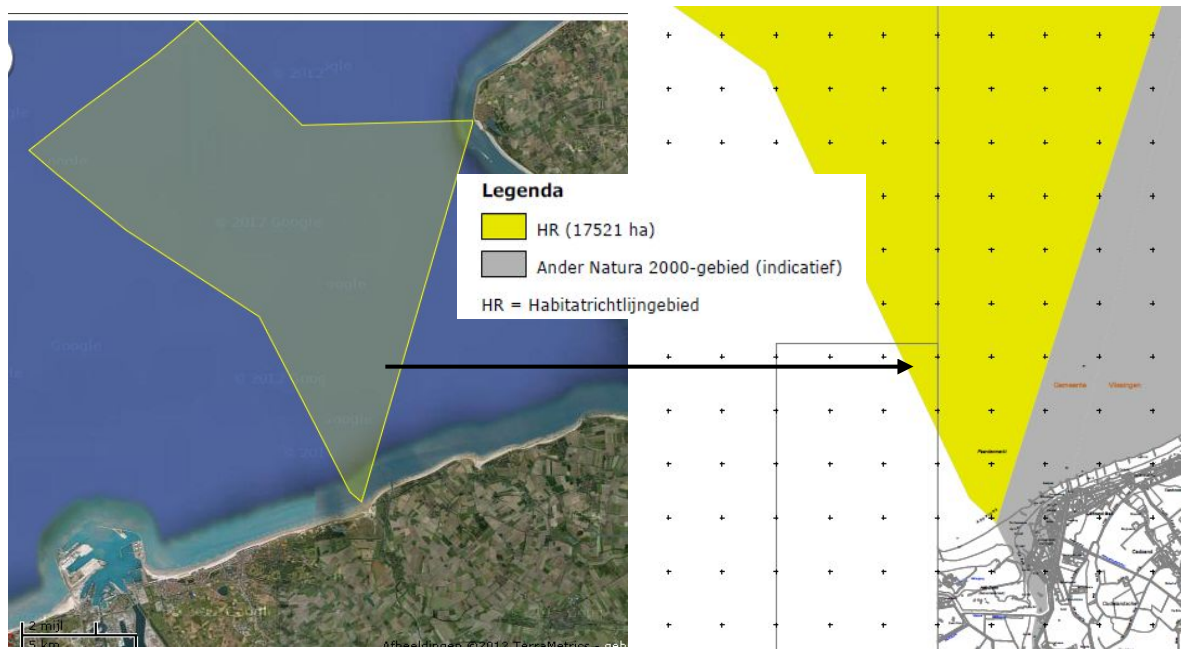
Tabel 3.2: Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Vlake van de Raan

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernop- gaven
Habitattypen								
H1110B	Permanent overstroomde zand- banken (Noordzee-kustzone)	(1)	=	=				
Habitatsoorten								
H1095	Zeeprik	-	=	=	>			
H1099	Rivierprik	-	=	=	>			
H1103	Fint	--	=	=	>			
H1351	Bruinvis	--	=	=	=			
H1364	Grijze zeehond	-	=	=	=			
H1365	Gewone zeehond	+	=	=	=			

(1) Over het Nederlandse deel van de Vlake van de Raan is slechts beperkte informatie beschikbaar. Daardoor zijn op basis van de aan- of afwezigheid van bepaalde diersoorten geen harde conclusies te trekken over de Staat van instandhouding. Op basis van de morfologie, de bodemkarakteristieken en andere abiotische factoren wordt aangenomen dat de kwaliteit van het habitattype overeenkomt met die van de Voordelta. Landelijk gezien verkeert dit subtype in een matig ongunstige Staat van instandhouding. Vooral de bodembewerkende visserij is van invloed op de kwaliteit van het habitattype. Daarom wordt die op de Vlake van de Raan beoordeeld als 'matig ongunstig' [Bron: website www.noordzeenatura2000.nl]

Legenda

SVI landelijk Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
 = Behoudsdoelstelling
 > Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Figuur 3.2: Ligging van het Natura 2000-gebied Vlake van de Raan

3.2.3 Zwin & Kievittepolder

Het Zwin is een dynamisch sluftegebied in de monding van de Westerschelde. Ongeveer een kwart van het gebied ligt in Nederland, het grootste gedeelte in België. Het Nederlandse deel omvat een reeks van dynamische duinen, het mondingsgebied van slikken en zandplaten en een achterliggend, zandig schor met zoutvegetatie en een rijk ontwikkelde vloedmerkvegetatie. De kustzone staat bekend om de grote hoeveelheden fossiele haaiantanden die hier aanspoelen. Binnendijs liggen enkele gevarieerde natuurterreintjes met populaties van de Kamsalamander en de Boomkikker.

Instandhoudingsdoelen

Dit gebied is in ontwerp door de minister van LNV (nu EL&I) op 10 september 2008 gepubliceerd. Het ontwerp aanwijzingsbesluit heeft van 11 september tot en met 22 oktober 2008 ter inzage gelegen. Het gebied is nog niet definitief aangewezen.

In tabel 3-3 zijn de instandhoudingsdoelen voor de aangewezen soorten en habitats in het Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder weergegeven.

Tabel 3.3: Instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder

Habitattypen		SVI landelijk	Doelst. opp. vl.	Doelst. kwal.		Kernopgaven
H1140A	Slik- en zandplaten (getijdengebied)	-	=	=		
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	-	=	=		
H1320	Slijkgrasvelden	--	=	=		
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijs)	-	=	=		1.16,W
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijs)	-	=	=		
H2110	Embryonale duinen	+	=	=		1.13 2.01
H2120	Witte duinen	-	=	>		2.01
H2130A	*Grijze duinen (kalkrijk)	--	=	=		
H2160	Duindoornstruwelen	+	=	=		
Habitatsoorten		SVI landelijk	Doelst. opp. vl.	Doelst. kwal.	Doelst. pop.	Kernopgaven
H1014	Nauwe korfslak	-	=	=	=	
H1166	Kamsalamander	-	>	>	=	
Broedvogels		SVI landelijk	Doelst. opp. vl.	Doelst. kwal.	Draag vogels	Kernopgaven
A026	Kleine Zilverreiger	+	=	=	9	

Legenda

W	Kernopgave met wateropgave
SVI Landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
*	Prioritair doel

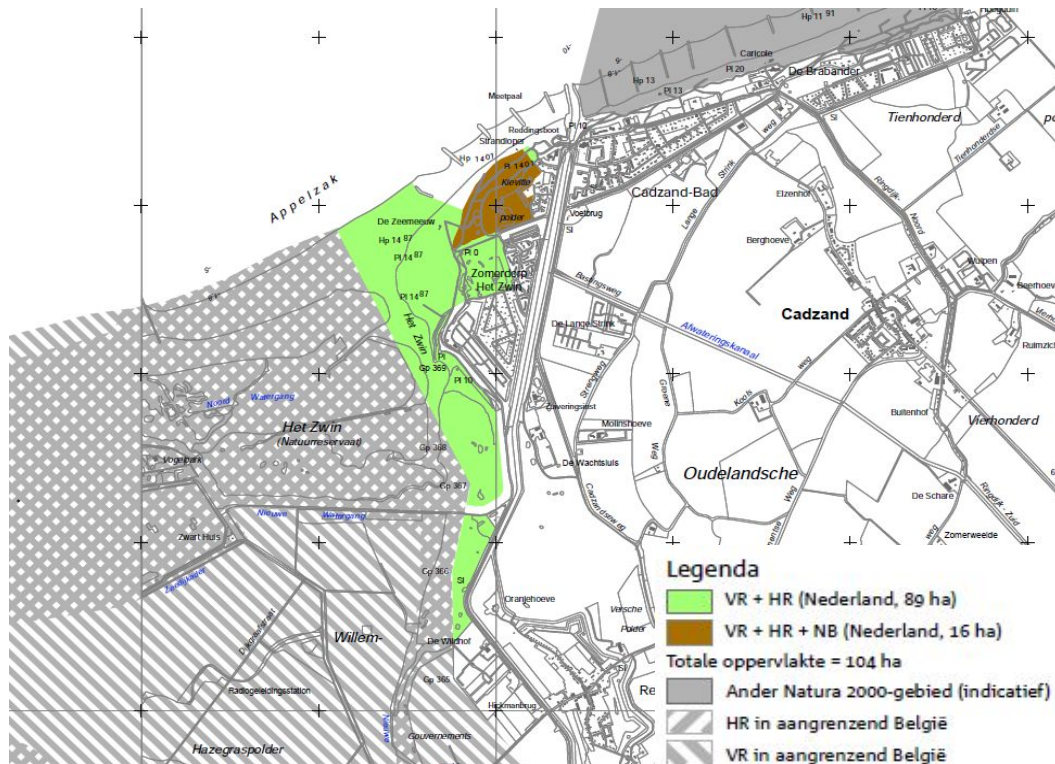
Beschermd Natuurmonument Kievittepolder

Een deel van het Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder is aangewezen als beschermd natuurmonument en Staatsnatuurmonument onder de oude Natuurbeschermingswet 1968 (zie figuur 3.3).

De natuurwetenschappelijke waarden en het natuurschoon zijn in het aanwijzingsbesluit van 6 jan 1975. Dit aanwijzingsbesluit vervalt voor zover het binnen een aangewezen Natura 2000-gebied valt. Dit is het geval want het Beschermd Natuurmonument valt geheel binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder. De bescherming van oude aanwijzingen gaan over in de nieuwe conceptaanwijzing.

In de Natuurbeschermingswet is aangegeven dat deze aanwijzing gezien moet worden als een aanwijzing conform art. 10a, daarmee is het Beschermd Natuurmonument (BN) vervallen. De BN-waarden uit het BN-aanwijzingsbesluit zijn te vertalen naar de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Zwin & Kievit-

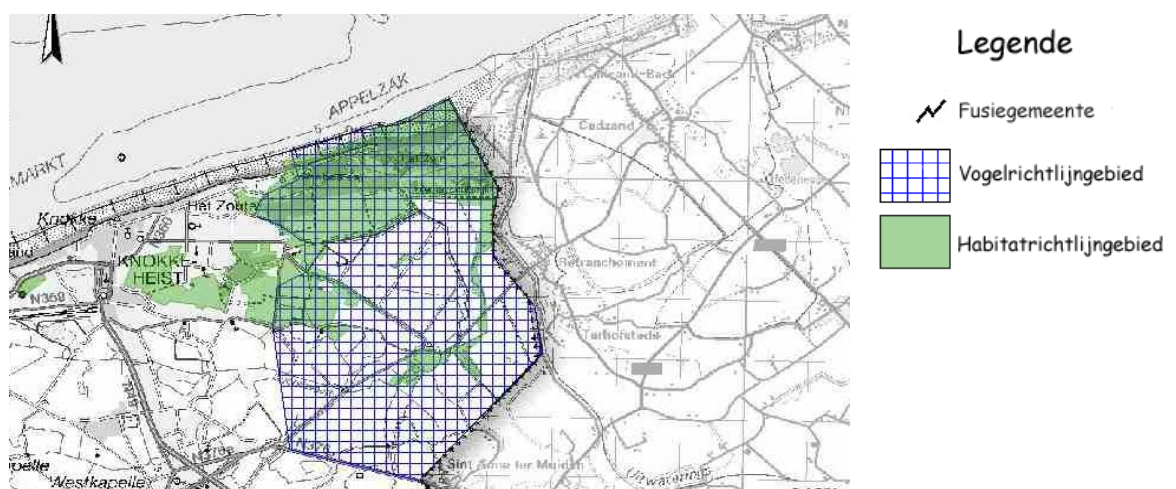
tepolder. Hierdoor wordt er geen afzonderlijke aandacht meer besteed aan de BN-waarden in deze Passende beoordeling.

Figuur 3.3: Ligging van het Natura 2000-gebied Zwin & Kievitpolder

Grensoverschrijdend gebied Natura 2000-gebied

Het Natura 2000-gebied Zwin & Kievitpolder maakt deel uit van een grensoverschrijdend (ook in België beschermd) natuurgebied (zie figuur 3.3). Het natuurreservaat heeft een oppervlakte van 158 ha waarvan 125 ha op Belgisch en 33 ha op Nederlands grondgebied. Het bestaat uit een duinregel met daarachter zilte slikken en schorren. Ter hoogte van de Belgisch-Nederlandse grens is er een bres in de duinregel over een lengte van ongeveer 250 m waardoor Noordzeewater bij vloed het natuurreservaat kan binnendringen via een 'slufter', een geul die zich in het gebied vertakt in verschillende geulen en kleinere kreken.

Figuur 3.4: Begrenzing Vogelrichtlijngebied Het Zwin en Habitatrichtlijngebied Duingebied en Zwin (Bron website <http://geo-vlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/natura2000/#>)

Tabel 3.4: Instandhoudingsdoelen Vogelrichtlijngebied Het Zwin en Habitatrichtlijngebied Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin

Habitattypen		Behoud
H1130	Estuaria	goede instandhouding
H1140	Bij eb droogvallende slikwadden en zandplaten	uitstekende instandhouding
H1310	Eénjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met <i>Salicornia</i> -soorten en andere zoutminnende planten	goede instandhouding
H1320	Schorren met slijkgrasvegetaties	passabele of verminderde instandhouding
H1330	Atlantische schorren	uitstekende instandhouding
H2110	Embryonale wandelende duinen	passabele of verminderde instandhouding
H2120	Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> (witte duinen)	passabele of verminderde instandhouding
H2130	* Vastgelegde duinen met kruidvegetaties (grijze duinen)	goede instandhouding
H2150	* Eu-atlantische vastgelegde ontkalkte duinen	passabele of verminderde instandhouding
H2160	Duinen met <i>Hippophae rhamnoides</i>	uitstekende instandhouding
H2170	Duinen met <i>Salix arenaria</i>	passabele of verminderde instandhouding
H2180	Beboste duinen van het Atlantische kustgebied	goede instandhouding
H2190	Vochtige duinvalleien	goede instandhouding
H3140	Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische Characee- en vegetatie	-
Habitatsoorten		
H1166	Kamsalamander	goede instandhouding
H1014	Nauwe korfslak	goede instandhouding
H1614	<i>Apium repens</i> - Kruipend moerascherm	passabele of verminderde instandhouding
Broedvogels		Min Max
Blauwborst		-
Bruine Kiekendief		-
Dougalls Stern		1
Kwak		-
Noordse Stern		1
Ooievaar		-
Steltkluut		-
Visdief		370
Zwartkopmeeuw		15
Niet broedvogels		Min Max
Aalscholver		50
Bergeend		1100
Blauwe Kiekendief		24
Blauwe Reiger		150
Bosruiter		60
Brandgans		3800
Casarca		2
Dodaars		30
Drieteenstrandloper		25
Dwerggans		-
Dwergstern		200 (x bp)
Fuut		20
Goudplevier		-
Grote Stern		-

Tabel 3.4: Instandhoudingsdoelen Vogelrichtlijngebied Het Zwin en Habitatrichtlijngebied Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin (vervolg)

Niet broedvogels	Min	Max
Grutto		40
IJsduiker		-
Kemphaan		1200
Kleine Rietgans		50
Kleine Zilverreiger		3 (1bp)
Kleine Zwaan		60
Kluut		540 (70 bp)
Knobbelzwaan		2
Kolgans		4000
Kraanvogel		-
Krakeend		100
Kuifduiker		-
Kuifeend		40
Kwartelkoning		-
Lepelaar		30
Meerkoet		1250
Morinelplevier		25
Nonnetje		200
Noordse Stern		1
Ooievaar		-
Pijlstaart		250
Porseleinhoen		-
Purperreiger		26
Ralreiger		-
Regenwulp		950
Reuzenster		-
Rietgans		1300
Rode Wouw		-
Roerdomp		10
Roodhalsgans		-
Slechtvalk		-
Slobeend		280
Smelleken		7
Smient		9500
Steenloper		170
Tafeleend		45
Velduil		11 (x bp)
Visarend		3
Wespendief		-
Wilde Eend		4500
Wilde Zwaan		20
Wintertaling		730
Witoogeend		-
Woudaap		-
Wulp		1800
Zwarte Ooievaar		2
Zwarte Stern		-
Zwarte Wouw		-
Zwarte Zee-eend		180

3.3 Toetsingscriteria

Voor de verschillende soortgroepen en habitattypen zijn toetsingscriteria opgesteld. Aan de hand van deze toetsingscriteria wordt vastgesteld of de optredende invloeden al dan niet significant zijn. Het uitgangspunt voor het beoordelingskader wordt gevormd door de definities van aantasting en significantie.

Aantasting/effect

Elke beïnvloeding van een bepaald leefmilieu of een bepaalde diersoort, die in het licht van de beoogde beschermingsdoelstellingen van het SGR of VR/HR als negatief moet worden gekwalificeerd (naar uitspraak Rechtbank Leeuwarden in Idema et al. 2000).

Significant effect / aantasting wezenlijke kenmerken

Veranderingen in abiotische situatie en de ruimtelijke structuur, die de natuurlijke dynamiek te boven gaan en het leefmilieu van planten- en/of diersoorten zodanig beïnvloeden dat er letterlijk unieke situaties verloren dreigen te gaan of ecologische processen blijvend worden verstoord, of het voortbestaan van populaties van nationaal zeldzame soorten of voor dat systeem kenmerkende soorten op termijn niet meer op hetzelfde niveau verzekerd is, dan wel de betekenis van een gebied voor soorten aanmerkelijk afneemt (naar EU, 2000).

Aan het begrip „significant” moet een objectieve inhoud worden gegeven. Tegelijk moet de significantie van effecten worden vastgesteld in het licht van de specifieke bijzonderheden en milieukenmerken van het beschermde gebied waarop een plan of project betrekking heeft, waarbij vooral rekening moet worden gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied (EG, 2000. Beheer van Natura 2000-gebieden. De bepalingen van artikel 6 van de Habitatrichtlijn).

Bij de beoordeling van effecten gaat het enerzijds om de relatie tussen een toename van verstoring in het onderzoeksgebied en de ontwikkeling van populaties van toetsingssoorten en anderzijds het (al dan niet tijdelijk) ruimtebeslag op kwalificerende habitats.

Omdat per soortgroep en per locatie specifieke omstandigheden gelden, wordt aan de hand van expert judgement en vooraf bepaalde kwantitatieve en kwalitatieve beoordelingscriteria de significantie van effecten per soortgroep beoordeeld. In eerste instantie gaat het om de beoordeling van significantie van effecten van de voorgenomen activiteiten. Daarnaast wordt van alle verwachte effecten – ook en vooral van niet significante, maar ook niet verwaarloosbare effecten – de mogelijke significantie in combinatie met andere projecten en handelingen beoordeeld (cumulatieve effecten). De beoordelingscriteria omvatten:

Voor habitattypen:

- Oppervlakteverlies in relatie tot de totale oppervlakte van het betreffende habitat in het Natura 2000-gebied in relatie tot de instandhoudingsdoelstelling.
- De huidige staat van instandhouding van het betreffende habitatype.
- Mogelijkheden voor herstel ter plaatse.

Voor broedvogels:

- Aantal broedparen ter plaatse van het onderzoeksgebied in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen van de nabij liggende Vogelrichtlijngebieden.

Voor niet-broedvogels:

- Aantal overtuigende vogels langs het strand in relatie tot het totaal aantal overtuigende vogels en in relatie tot de instandhoudingsdoelstelling in de nabij liggende gebieden.

Natura 2000-gebieden:

- Uitwijkmogelijkheden om te overtuigen of te foerageren.
- Ontwikkeling (trend) van de populaties (zowel de trend in de Natura 2000-gebieden als de landelijke trend).

Voor overige kwalificerende soorten:

- Voorkomen van kwalificerende soorten in het onderzoeksgebied in relatie tot het voorkomen in de Natura 2000-gebieden (aantal groeiplaatsen/leefgebieden) en in relatie tot de instandhoudingsdoelstelling.
- Invloed van het verlies/aantasting van de groeiplaats of het leefgebied op de populatie in de Natura 2000-gebieden en in Nederland.
- Mogelijkheden voor natuurlijk herstel van de populatie.
- Ontwikkeling (trend) van de populaties.

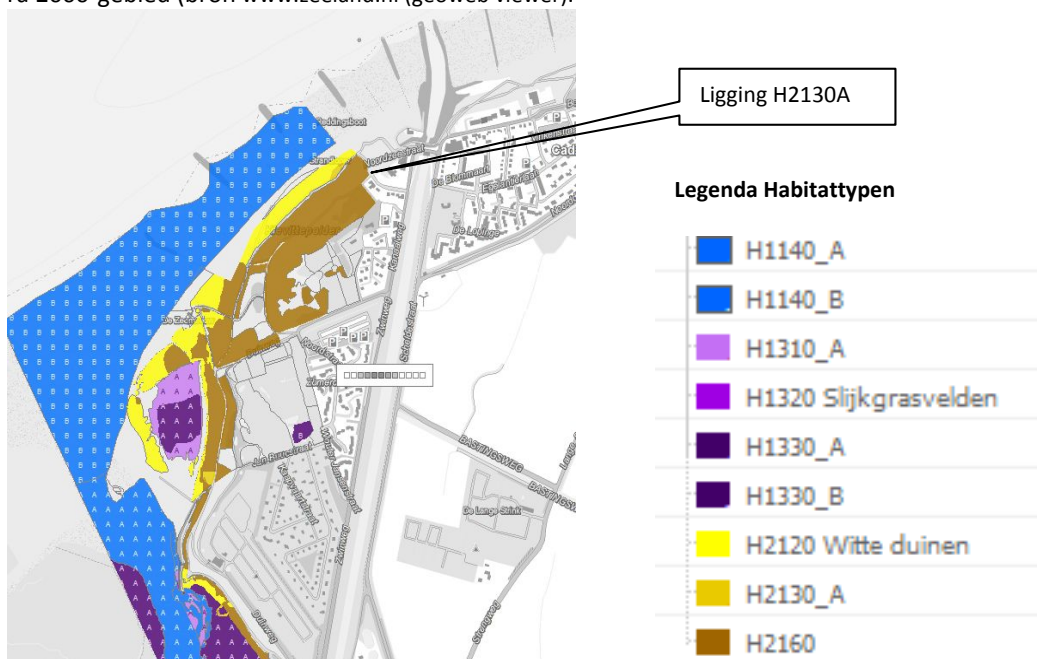
4 Voortoets

4.1 Afbakening mogelijke effecten

Als gevolg van de voorgenomen activiteit, die bestaat uit kustversterking enerzijds en de ontwikkeling van een jachthaven anderzijds, zijn verschillende effecten mogelijk. Aan de hand van de mogelijke verstoringseffecten van de effectenindicator (website van het Ministerie van EL&I) wordt aangegeven welke effecten al dan niet van toepassing zijn voor het voornemen. Er wordt onderscheid gemaakt in (tijdelijke) aanlegeffecten en effecten in de gebruiksfase:

1. oppervlakteverlies: ruimtebeslag van leefgebied van vissen. De voorgenomen activiteit vindt alleen plaats binnen het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe, niet in de Vlake van de Raan en niet in het Zwin & Kievittepolder. Er is geen sprake van ruimtebeslag van habitattypen omdat de strekdammen en de jachthaven in het water liggen. Het strand en de duinen liggen ter plaatse van het voornemen buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied; door de aanleg van de strekdammen en de aanleg van een haven is sprake van ruimtebeslag, maar ook vertroebeling door de aanlegwerkzaamheden en het baggeren van de haven voor het beheer ervan leidt tot een tijdelijk verlies aan leefgebied voor vissen.
2. versnippering: niet van toepassing. Het voornemen vormt geen barrière in het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe of tussen de Natura 2000-gebieden;
3. verzuring: het voornemen heeft een, zij het beperkte, verkeersaantrekkende werking. Relevant is voor dit aspect het Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder, waar voor stikstof (zeer) gevoelige habitats met een kritische depositiewaarde (KDW) die lager is dan 2400 [Van Dobben et al, 2008] liggen:
 - witte duinen (KDW 1400)
 - grijze duinen (kalkrijk) (KDW 1240)
 - duindoornstruwelen (KDW 2020)

Het gevoelige habitatype embryonale duinen (KDW 1400) (H2110) komt niet voor binnen dit Natura 2000-gebied (bron www.zeeland.nl (geoweb viewer)).

Figuur 4.1: Situering habitattypen in het Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder . [Bron: www.zeeland.nl (geoweb viewer)]

De achtergronddepositie ter plaatse van dit Natura 2000-gebied is over het grootste deel van het oppervlak lager dan de KDW van de habitattypen (973 in 2011), alleen de noordoostelijke punt ligt in een gebied met een achtergrondwaarde van 1370 in 2011 (Bron: Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Neder-

land (GCN en GDN) van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) (<http://geodata.rivm.nl/gcn/>) en dat is hoger dan de KDW van het habitatype 2130A grijze duinen (kalkrijk) dat in deze zone ligt. Dit betekent dat in een deel van het Natura 2000-gebied sprake is van een overspannen situatie en mogelijke effecten van stikstofdepositie nader bekeken dienen te worden.

4. vermessing: zie 3;
5. verzoeting: niet van toepassing;
6. verzilting: niet van toepassing;
7. verontreiniging: niet van toepassing, geen ingrepen binnen Natura 2000, geen ingrepen die concentraties stoffen in Natura 2000-gebieden kunnen doen verhogen. Voorzieningen in de haven die voorkomen dat vuilwater geloosd wordt, vormen randvoorwaarde in het programma van eisen naar de toekomstige exploitanten dat de initiatiefnemers al in concept hebben opgesteld; daarmee is – voor zover nu mogelijk – verzekerd dat er geen vuil water geloosd wordt; dat is als voorwaarde/uitgangspunt in de PB opgenomen;
8. verdroging: niet van toepassing, geen ingrepen in de waterhuishouding, welke in verbinding staat met Natura 2000;
9. vernatting: niet van toepassing, geen ingrepen in de waterhuishouding, welke in verbinding staat met Natura 2000;
10. verandering stroomsnelheid: zie verandering dynamiek;
11. verandering overstromingsfrequentie: niet van toepassing;
12. verandering dynamiek substraat: grootschalige veranderingen van morfologische processen op de schaal van de Natura 2000-gebieden zijn niet te verwachten. Effecten op het Zwin& Kievittepolder & het Belgische deel van het Zwin zijn niet te verwachten. De stroming voor de kust van Zeeuwsch-Vlaanderen is noord-oostelijk gericht. Hierdoor zijn geen morfologische effecten te verwachten van de beperkte zeewaartse uitbreiding (zie ook Svasek, 2012).
13. verstoring van geluid: als gevolg van aanlegwerkzaamheden en als gevolg van het gebruik van de jachthaven (verkeer van en naar de jachthaven en de waterrecreatie nabij de jachthaven en bij de vaargeulen);
Op het jachthaventerrein zijn het gehele jaar maar met name tijdens het watersportseizoen activiteiten te verwachten die in enige mate een uitstralend effect kunnen hebben naar het open water. Er zijn mensen op jachthaven, er komen en gaan auto's van vaste ligplaatshouders. Door de aanleg van de dammen zal het uitstralend effect richting Westerschelde beperkt zijn. Bovendien ligt de jachthaven nabij overige recreatiemogelijkheden zodat meer tolerante soorten in de directe omgeving zullen voorkomen. Daarom zijn effecten door de toename van activiteiten in de jachthaven (buiten het gebruik van de recreatievaartuigen) uitgesloten.
14. verstoring door licht: door verlichting van de jachthaven, maar is zeer beperkt;
15. verstoring door trilling: niet van toepassing, aangezien er geen gebruik zal worden gemaakt van machinerie die trilling teweeg zal brengen;
16. optische verstoring: door het gebruik van jachthaven, de waterrecreatie;
17. verstoring door mechanische effecten: niet van toepassing;
18. verandering in populatiedynamiek: er worden geen ingrepen in de Natura 2000-gebieden of hun populatie gedaan: niet van toepassing;
19. bewuste verandering soortensamenstelling: er worden geen bewuste ingrepen in de soortensamenstelling gedaan.

Op basis van deze verkenning kunnen verslechterende of significant verstorende effecten ten aanzien van de punten 1 (ruimtebeslag), 3 en 4 (stikstofdepositie), 13 (verstoring door geluid) en 16 (optische verstoring) mogelijk niet worden uitgesloten. Dit is nader uitgewerkt in voorliggend rapport.

Uitgangspunt bij de afbakening van effecten is dat de rust in de Natura 2000-gebieden zoveel mogelijk gewaarborgd wordt. Het voornemen maakt het organiseren van evenementen op het open water, het snelvaren (harder dan 20 km/h) en varen met snelle motorboten, waaronder waterscooters en jetski's, niet mogelijk.

4.2 Afbakening instandhoudingsdoelen

In deze paragraaf wordt per Natura 2000-gebied bepaald of de effecten benoemd in paragraaf 4.1 relevant zijn en welke instandhoudingsdoelen getoetst dienen te worden. Voor de instandhoudingsdoelen die geselecteerd zijn, is in hoofdstuk 5 een effectbeschrijving en -beoordeling opgenomen.

Tabel 4.1: Selectie relevante instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe

Instandhoudingsdoelen	Relevant voor voortoets	Toelichting
Habitattypen	neen	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg strekdammen of voor aanleg en gebruik jachthaven.
Nauwe korfslak	neen	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg strekdammen of voor aanleg gebruik jachthaven.
Zeeprik, rivierprik en fint	Ja	ruimtebeslag leefgebied, gevoelig voor verstoring tijdens aanleg strekdammen of voor aanleg en gebruik jachthaven
Gewone zeehond	Ja	ruimtebeslag foerageergebied, gevoelig voor verstoring tijdens aanleg strekdammen en aanleg en gebruik jachthaven
Groenknolorchis	neen	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg of voor gebruik jachthaven.
Broedvogels	Ja	Geen ruimtebeslag leefgebied, gevoelig voor verstoring tijdens aanleg strekdammen of voor aanleg en gebruik jachthaven
Niet-broedvogels	Ja	ruimtebeslag leefgebied (met name viseters), gevoelig voor verstoring tijdens aanleg strekdammen of voor aanleg en gebruik jachthaven

Tabel 4.2: Selectie relevante instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Vlake van de Raan

Instandhoudingsdoelen	Relevant voor voortoets	Toelichting
Permanent overstroomde zandbanken	neen	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg of voor gebruik jachthaven.
Zeeprik, Rivierprik, Fint, Bruinvis	Ja	Geen ruimtebeslag, gevoelig voor verstoring bij gebruik jachthaven.
Grijze zeehond, gewone zeehond	Ja	Geen ruimtebeslag, gevoelig voor verstoring bij gebruik jachthaven.

Tabel 4.3: Selectie relevante instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder

Instandhoudingsdoelen	Relevant voor voortoets	Toelichting
Habitattypen	Ja	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg of voor gebruik jachthaven. Gevoelig voor stikstofdepositie
Nauwe korfslak	neen	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg of voor gebruik jachthaven.
Kamsalamander	neen	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg of voor gebruik jachthaven (gezien afstand).
Broedvogel: kleine Zilverreiger	Ja	Geen ruimtebeslag, gevoelig voor verstoring tijdens aanleg strekdammen of voor aanleg en gebruik jachthaven. In het broedseizoen foerageert deze soort niet in de uitwateringsgeul door de aanwezigheid van waterrecreatie, buiten het broedseizoen foerageert deze soort in kleine aantallen in de uitwateringsgeul, Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor de functie als broedgebied, dus werkzaamheden ter hoogte van het uitwateringskanaal buiten het broedseizoen worden niet beschouwd in deze PB.

4.3 Informatie over toename recreatievaart (reikwijdte effect)

Bij de effecten van de jachthaven dient - naast het gebruik van de jachthaven zelf - ook gekeken te worden naar de toename van de waterrecreatie op de vaarroutes van en naar de jachthaven. Hierbij gaan we er van uit dat de grootste toenames plaats vinden in de Natura 2000-gebieden Westerschelde & Saeftinghe en Vlake van de

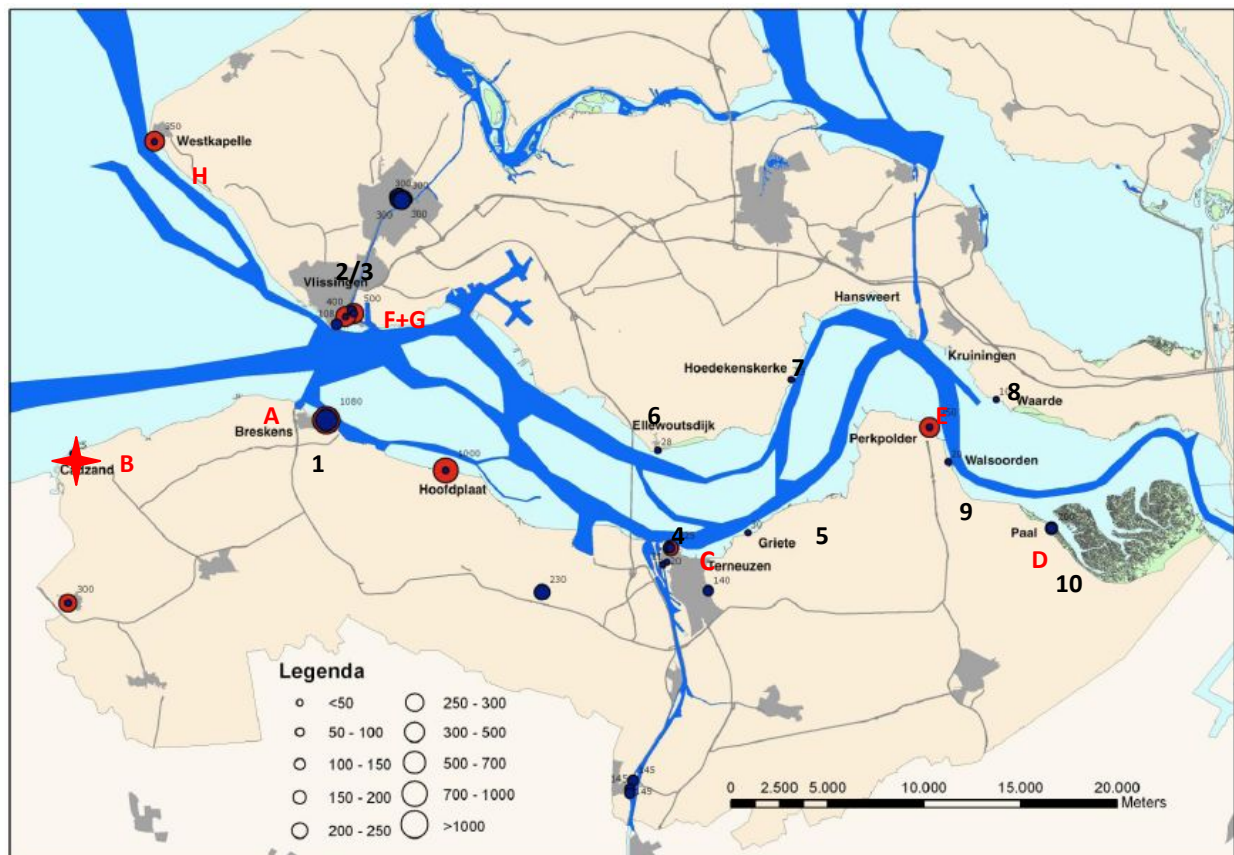
Raan. In de andere Natura 2000-gebieden is de toename te beperkt ten opzichte van de actuele intensiteit van scheepvaartverkeer.

Informatie over actuele recreatievaart

Watersport is een belangrijke vorm van recreatie op de Zeeuwse wateren. Op dit moment zijn er ongeveer 11.000 ligplaatsen voor pleziervaartuigen in de provincie Zeeland. In de omgeving van de voorziene jachthaven Cadzand-Bad liggen verschillende jachthavens, waaronder de jachthavens in Breskens en Vlissingen. In deze jachthavens zijn vrijwel alle scheper groter dan 8 meter en er komen in verhouding weinig motorboten voor. De nummers in figuur 4.1 geven de huidige jachthavens weer in de omgeving van Cadzand.

Tabel 4.4: omschrijving kenmerken jachthavens in de omgeving van het plangebied (in Nederland)

Nr.	Locatie	Bestaande capaciteit	Schepen < 9 meter	Schepen > 9 meter
1	Jachthaven Breskens	580	0	580
2	Michel de Ruijterhaven (Vlissingen)	108	0	108
3	VVW Schelde (Vlissingen)	100	20	80
4	Oude Veerhaven (Terneuzen) *	95	25	70
5	Griete	30	15	5
6	Ellewoutsdijk	28	18	10
7	Hoedekenskerke	33	28	5
8	Waarde	10	10	0
9	Walsoorden	20	5	15
10	Paal	150	75	75

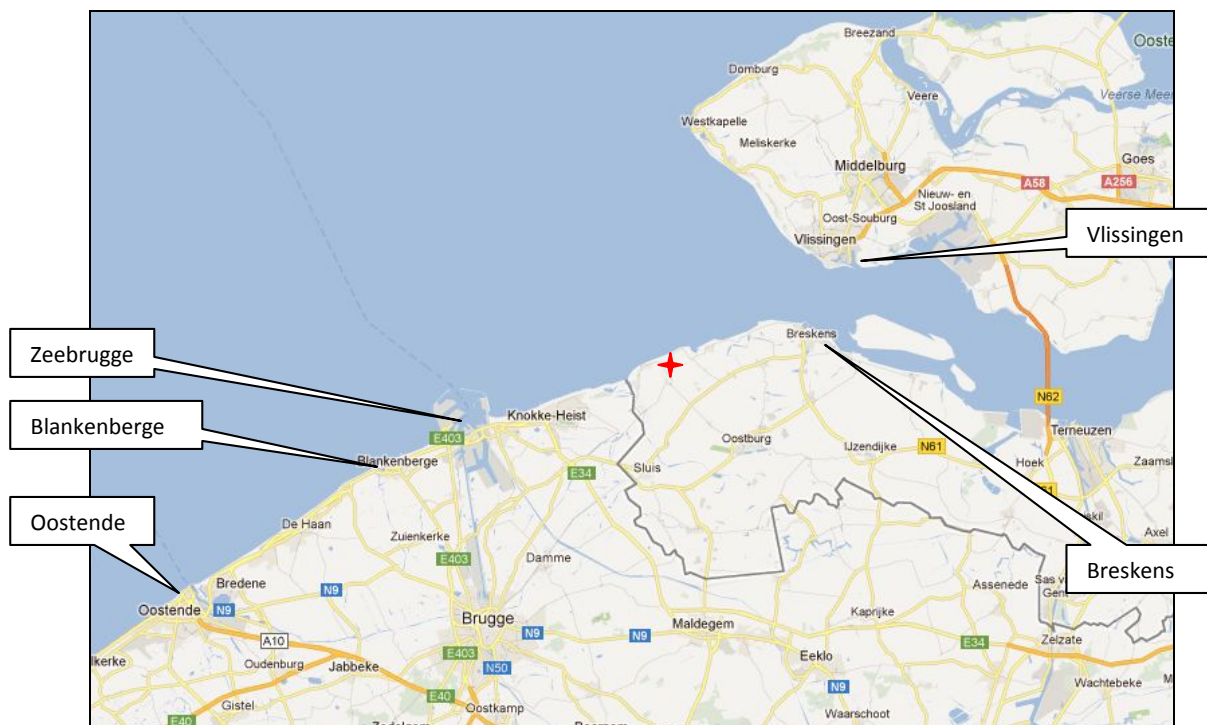

Figuur 4.1: Overzicht jachthavens Westerschelde [Intraplan, 2010]

Ook aan de Belgische kust bevinden zich diverse jachthavens (zie figuur 4.2). De meest dichtbij zijnde havens betreffen:

Tabel 4.5: Selectie relevante instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe

Plaats	Jachthaven	Huidig aantal ligplaatsen
Zeebrugge	Jachthaven Zeebrugge	ca. 180
	Royal Belgian sailing club	ca. 180
Blankenberge	De vrije Noordzeezeilers	ca. 300
	Royal Scarphout Yachtclub Blankenberge	ca. 250
	Vissersfolklore Ontspanning Na Arbeid	ca. 200
Oostende	Royal North Sea Yacht Club	ca. 320
	Mercator Marina CVBA	ca. 225
	Royal Yacht Club Oostende	ca. 180

Figuur 4.2 Locatie omringende jachthavens [Googlemaps, 2011]

Vaarroutes

In principe is de gehele Westerschelde (met uitzondering van de platen) vaarwater waar het voor de schepen is toegestaan om te varen. In de praktijk wordt echter hoofdzakelijk van de vaargeulen gebruik gemaakt. In figuur 4.1 is zichtbaar waar de belangrijkste vaargeulen gelegen zijn die gebruikt worden voor de scheepvaart. Figuur 4.3 geeft de vaste scheepvaartroutes weer op de Noordzee.

Figuur 4.3 Scheepvaartroutes [Marina Yachting Consultancy, 2009]

Uitvaarpercentages

In het kader van het onderzoek naar de nautische effecten van jachthavenontwikkelingen [Intraplan, 2010] zijn uitvaarpercentages bepaald van jachthavens in de Westerschelde. Deze zijn afhankelijk van de ligging, de kenmerken van de havens en de samenstelling van de vloot (zeewaardige zeiljachten of visbootjes). Er is onderscheid gemaakt in uitvaarpercentages op een dag met zeer gunstige weersomstandigheden in het hoogseizoen (scenario 1) en de weekenden in het voor- en naseizoen (scenario 2). De ervaring is dat in het vaarseizoen vrijwel alle lege boxen van vaste ligplaatshouders, die voor meerdaagse tochten zijn uitgevaren, worden bezet door passanten [Intraplan, 2010].

Tabel 4.6: Bandbreedte uitvaarpercentages [Intraplan, 2010].

	Scenario 1 (zeer gunstige weersomstandigheden)	Scenario 2 (weekenden in het voor- en naseizoen)
2010	20-30%	15-20%

Informatie over toename recreatievaart

Het verwachte aantal ligplaatsen, de verdeling van de ligplaatsen naar verblijfstijd en vaarbewegingen zijn in tabel 4.7 opgenomen voor het alternatief 'jachthaven breed'. Bij het alternatief 'HWBP' wordt geen jachthaven gerealiseerd. Er is onderscheid gemaakt in hoog- en laagseizoen, elk een half jaar. De uitgangspunten zijn in overleg met de initiatiefnemers vastgesteld en mede gebaseerd op ervaringen van de jachthaven Breskens.

Tabel 4.7 Verwachte vaarbewegingen in alternatief 'jachthaven breed'

Uitgangspunten	Capaciteit 250		Hoogseizoen			Laagseizoen		
	Percentage	Aantal	Bezettingsgraad	Vaarbewegingen per etmaal per boot		Bezettingsgraad	Vaarbewegingen per etmaal per boot	
	ligplaatsen	ligplaatsen		werkdag	weekenddag		werkdag	weekenddag
Vaste ligplaatsen	85%	250	100%	0,1	0,3	80%	0,01	0,05
Passanten	15%	38	90%	1	1	50%	1	1
Vaarbewegingen			Totaal	werkdag	weekenddag	Totaal	werkdag	weekenddag
Vaste ligplaatsen			7.150	3.250	3.900	780	260	520
Passanten			6.143	4.388	1.755	3.413	2.438	975
				7.638	5.655		2.698	1.495
Totaal		17.500	13.293			4.193		

De aantallen ligplaatsen en vaarbewegingen zijn tot stand gekomen op basis van aannames voor de bezettingsgraad en het aantal vaarbewegingen per etmaal, per boot en per type ligplaats. Deze aannames zijn mede gebaseerd op gegevens van de jachthaven Breskens. Het totaal aantal vaarbewegingen per jaar is voor alternatief 'jachthaven breed' ca. 17.500.

4.4 Effectbeschrijving

4.4.1 Ruimtebeslag en verstoring leefgebied vissen

Ruimtebeslag

Door de aanleg van de strekdammen en de aanleg van de jachthaven gaat oppervlaktewater verloren. Een deel van de strekdammen en een zeer groot deel van de jachthaven ligt nog buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied.

Dit oppervlaktewater is leefgebied van de kwalificerende vissoorten van het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe:

- Zeeprik
- Rivierprik
- Fint

Aanwezigheid van de Zeeprik, Rivierprik en Fint voor de kust van het plangebied kan niet worden uitgesloten, maar de kust voor het plangebied zal geen bijzondere functie hebben voor de soort. De Zeeprik en Rivierprik komen verspreid voor langs de kust. De Nederlandse kust en rivieren worden alleen gebruikt als doortrekgebied naar paaipplaatsen (Duitsland). Het plangebied vormt geen paaipplaats en opgroeigebied van de Fint. Deze liggen in de estuaria, waar het water zoet is en de getijden nog merkbaar zijn. In Nederland komt de Fint voor in kleine aantallen langs de kust en de grote rivieren (De Nie, 1996).

Gezien het beperkte ruimtebeslag, de uitwijkmogelijkheden binnen het Natura 2000-gebied en de beperkte waarde van het plangebied voor de desbetreffende vissoorten is zeker geen sprake van een significant effect.

Verstoring

Door de aanlegwerkzaamheden van de strekdammen en de jachthaven en het gebruik van de jachthaven en de vaarroutes door recreatievaartuigen is sprake van een verhoogd (min of meer continu) geluidsniveau in de leefomgeving van vissen. Dit zou niet alleen de communicatie beïnvloeden maar mogelijk ook het oriëntatievermogen van vissen beperken. Daarnaast zou langdurig of continu aanwezig achtergrondgeluid ook kunnen leiden tot hormonale stressreacties bij vissen (I. van Opzeeland et al, 2007). Over het vermijdingsgedrag van vissen als gevolg van trillingen en geluid op vissen is weinig bekend (Grontmij, 2008).

Aangezien het potentiële leefgebied van de vissen zich uitstrekt over de gehele Westerschelde is de toename van het verstoringgebied klein en zijn de uitwijkmogelijkheden groot mede gezien de grote mobiliteit van vissen. De verstoring vindt daarbij niet plaats in voor vissen belangrijkste voedsel- of voortplantingsgebieden. Daarom is geen sprake van een significante verstoring.

4.4.2 Ruimtebeslag en verstoring zeehonden

In de directe omgeving van het plangebied komen geen zeehonden voor. Op de platen in de Westerschelde, op een afstand van meer dan 10 kilometer van het plangebied, komen zeehonden in grote aantallen voor (zie figuur 4.4).

Ruimtebeslag

De strekdammen en de jachthaven betekenen een verlies van potentieel foerageergebied voor zeehonden in de Westerschelde. Gezien het beperkte ruimtebeslag (want een deel van het ruimtebeslag vindt plaats buiten het Natura 2000-gebied), de uitwijkmogelijkheden binnen het Natura 2000-gebied en de beperkte waarde van het plangebied als foerageergebied is zeker geen sprake van een significant effect.

Verstoring

De toename van de recreatievaart betekent een toename van verstoring in de omgeving van de zandplaten waar de zeehonden rusten. De verwachting is dat de schepen zich verplaatsen via de vaargeulen maar gezien

de ontwikkeldoelstelling voor de gewone zeehond in de Westerschelde is een mogelijke verstoring niet bij voorbaat uit te sluiten.

Figuur 4.4: Waarnemingen (2006 - 2010) van grijze zeehond en gewone zeehond. [Bron: www.zeeland.nl/geoweb/viewer]

4.4.3 Ruimtebeslag en verstoring (broed)vogels

De (broed)vogels zullen met name verstoord worden door de aanlegwerkzaamheden en het af- en aanrijden van auto's naar de jachthaven. De aanlegwerkzaamheden voor de strekdammen zijn tijdelijk (circa 9 maanden). Ze starten buiten het broedseizoen zodat soorten vanzelf zullen uitwijken. Uitwijkmogelijkheden zijn er nog voldoende buiten het invloedsgebied van de verstoring (invloedsgebied is worst case 500m).

De versturende activiteiten vinden plaats op grotere afstand van gebieden waar vogels broeden (duinen en oevers van de Westerschelde binnen het Natura 2000-gebied en het Zwin & Kievittepolder). De duinen nabij het plangebied zijn geen Natura 2000-gebied en zijn niet belangrijk voor de broedvogels waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Een uitbreiding van de recreatievaart kan ook versturende effecten hebben op de broedvogels die van het open water gebruik maken om te foerageren. Dat oppervlaktewater wordt overdag vooral gebruikt door foeragerende viseters en enkele soorten duikeenden (onder andere Visdief, Zwartkoppeew, Dwergstern). Voor Visdief geldt dat deze tijdens het foerageren op het open water matig verstoringsgevoelig zijn. Voor andere soorten zal er sprake zijn van enige toename van verstoring.

In het plangebied komen niet-broedvogels in beperkte mate voor. Het betreft vooral soorten die op het strand/vloedlijn foerageren en enkele viseters (zie tabel 4-9).

Wat de niet-broedvogels betreft komt hier een aantal soorten voor die in het Aanwijzingsbesluit zijn opgenomen. De betreffende soorten met bijbehorende aantallen zijn in tabel 4-9 opgenomen. Ten aanzien hiervan wordt het volgende opgemerkt. De aantallen waargenomen in het telgebied VD523 hebben betrekking op de midwintertelling die jaarlijks in januari wordt uitgevoerd door Rijkswaterstaat Waterdienst (Delta Projectmanagement) en bestrijkt het gebied gelegen tussen de Kievittepolder (Cadzand-Bad) en de Herdijkte Zwarte polder (Nieuwvliet). Een differentiatie van aantallen naar de locatie van de beoogde kustversterking annex jachthaven is op grond van de aangeleverde gegevens niet mogelijk. Het is aannemelijk dat het aantal vogels dat zich in het te versterken kustgedeelte ophoudt, veel lager zal zijn dan de in tabel 4-9 gepresenteerde aantallen.

Tabel 4.7: Januari tellingen voor het telgebied VD523 in de periode 2005-2006 t/m 2009-2010.

Januari tellingen VD 523						Svl
Soort 1)	2006	2007	2008	2009	2010	
Bonte Strandloper	55	292	3	11	0	gunstig
Drieteenstrandloper	22	19	20	26	8	matig ongunstig
Fuut	0	8	2	0	1	gunstig
Kanoetstrandloper	1	0	93	153	28	gunstig
Scholekster	72	30	155	115	38	gunstig
Smient	0	2	52	62	4	gunstig
Steenloper	56	36	110	108	63	ongunstig
Tureluur	0	0	0	1	0	gunstig
Wilde Eend 2)	9	0	8	5	2	gunstig

1) In de wintermaanden komt ook de Paarse strandloper in geringe aantallen in de uitwateringsgeul voor.

2) Dit is in tegenstelling met eerdere tellingen waarbij voor de kust van Cadzand-Bad grotere concentraties wilde eenden aanwezig kunnen zijn (maximaal 249 exemplaren in januari) [De Boer, 2005].

Op grond van de waarnemingsgegevens kan het volgende worden geconcludeerd.

Voor een aantal soorten geldt dat deze voor hun voedsel gebonden zijn aan schorren en slikken. Dit geldt voor Bonte strandloper, Kanoetstrandloper, Scholekster en Tureluur. Dit habitatype komt binnen de scope van de beoogde kustversterking annex jachthaven niet voor. De betreffende soorten maken wel gebruik van de strekdammen om te overtijen. De aantallen zijn echter gering.

De Drieteenstrandloper komt verspreid in het gebied voor en foerageert in de winterperiode langs de oeverlijn. De wisselende recreatiedruk maakt het gebied minder geschikt voor de Drieteenstrandloper. Dit uit zich in de relatief lage aantallen die in het gebied zijn aangetroffen.

Op de strekdammen aan weerszijden van het uitwateringskanaal komen wisselende aantallen Steenlopers voor. Ze foerageren tussen de kieren van de basaltstenen en overtijen hier bij hoog water. Ten aanzien hiervan wordt opgemerkt dat naast Cadzand-Bad nog een aantal strekdammen liggen (Herdijkte Zwarte polder) waar gevoerageerd wordt door Steenlopers. Gezien deze spreiding zullen de aantallen rondom Cadzand-Bad beduidend lager liggen dan de in tabel 4-9 genoemde aantallen. De Steenloper heeft een ongunstige staat van instandhouding omdat de aantallen de laatste jaren lijken te zijn afgenomen. Echter gezien de geringe bijdrage van de Westerschelde aan de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding van deze soort is voor dit gebied gekozen voor behoud.

Soorten zoals Fuut, Middelste Zaagbek, Smient en Wilde Eend zijn soorten die 's winters op de Westerschelde overwinteren. Het zijn wisselende en overwegend lage aantallen. Ze hebben allen een gunstige staat van instandhouding en zijn voor hun voedsel niet zo sterk aan een locatie gebonden als de andere in tabel 4-9 genoemde soorten.

Samengevat kan worden geconcludeerd dat de **kustversterkingwerkzaamheden** rondom Cadzand-Bad geen significante effecten zullen hebben op de in het Aanwijzingsbesluit opgenomen broedvogels omdat deze hier niet zijn aangetroffen. Opgemerkt wordt dat de in de periode 2006-2010 gedane waarnemingen niet uitsluiten dat in de toekomst broedvogels uit het Aanwijzingsbesluit in het gebied zullen voorkomen. Echter dit aantal zal gelet op de ongeschiktheid van het gebied, o.a. door de (nu al) heersende recreatiedruk gedurende het broedseizoen, laag zijn. Wat de niet broedvogels betreft kan op grond van de inventarisatiegegevens worden gesteld dat mede gelet op de jaarrond aanwezige recreanten het aantal hiervan nooit hoog zal zijn en tot op heden niet zijn aangetroffen. De uitvoering van de kustversterking annex jachthaven zal geen significante effecten hebben op het voorkomen c.q. instandhouding van de soorten. Verder zal gezien de uitvoering van de werkzaamheden de verstoring van de soorten minimaal en van korte duur zijn. Hier komt nog bij dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden voor alle genoemde soorten in de nabijheid van de werken voldoende uitwijkmogelijkheden zijn om te foerageren of te overtijen zonder dat hiervoor energieverblindende vluchten gemaakt moeten worden.

De **vaarbewegingen** van en naar de jachthaven, zijn van grote jachten die alleen gebruik kunnen maken van de vaargeul. De waardevolle kust- en oeverzones liggen buiten de verstoringinvloed van boten in deze vaarroutes. De extra vaarbewegingen door de vaargeul (in worst case gemiddeld 110 vaarbewegingen per weekenddag in het hoogseizoen) zorgen niet voor een uitbreiding van de verstoringzone in de Westerschelde

Het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe heeft voor niet-broedvogels een belangrijke functie als leefgebied voor wintergasten en trekvogels. De maanden dat de soorten als trekvogel en wintergast aanwezig zijn, vormen de randen van het hoogseizoen. De aantallen niet-broedvogels die dan in het gebied aanwezig zijn is dermate groot dat een significante verstoring niet bij voorbaat uit te sluiten is.

Een uitbreiding van de recreatievaart kan ook versturende effecten hebben op watervogels die broeden/foerageren op de platen en/of die in de omgeving van de platen van het open water gebruik maken. Dat oppervlaktewater wordt overdag vooral gebruikt door foeragerende viseters, meeuwen en enkele soorten duikeenden. Voor Visdief en Zwarte stern geldt dat deze tijdens het foerageren op het open water matig verstoring gevoelig zijn. Voor sommige soorten zal er wel sprake zijn van enige toename van verstoring.

Tot slot kan als positief effect ook de positieve impact genoemd worden die de nieuwe strekdammen kunnen hebben op overtuigende (HVP) en foeragerende vogels (meer oppervlakte, grotere verstoringafstand als gevolg van langere strekdammen). Het voornemen voorziet in een pad op de kruin van de strekdam voor wandelende toeristen, maar die stopt op het punt waar de haak begint. De haak zelf – die ook als hoogwaterplek voor vogels het meest geschikt is – blijft vrij van paden.

4.5 Stikstofdepositie

De oppervlakte van het habitatype 2130A Grijze duinen (kalkrijk) ligt in een zone met een overspannen situatie. Door de verkeerstoename is de totale hoeveelheid stikstof op de oppervlakte van het habitatype in de plansituatie hoger dan in de autonome situatie in datzelfde jaar.

Het niveau van de stikstofdepositie is in de plansituatie snel (minder dan een week) op het niveau van de stikstofdepositie zoals dat was zonder uitvoering van het voornemen. Het voornemen leidt immers niet tot grote aantallen extra voertuigbewegingen en de afstand tussen de wegen richting de jachthaven en het relevante Natura 2000-gebied bedraagt meer dan 200 meter. De depositie van stikstof als gevolg van verkeer is geconcentreerd in een zone dicht langs de wegen. Het grootste gedeelte van de stikstofdepositie treedt op binnen 500 meter langs de weg. Bij een modelmatig stikstofdepositieonderzoek wordt een ondergrens aangehouden van 500 motorvoertuigen per etmaal op een wegvak vanwege de onzekerheidsmarges van de verkeersmodellen. Voor dit project is de verkeerstoename gemiddeld per etmaal en per wegvak lager dan gemiddeld 500 motorvoertuigen per etmaal op de Kanaalweg. Daarbij is weliswaar sprake van een piekbelasting in het recreatie seizoen, maar ook van een heel rustige periode. Een modelberekening leidt dan met zekerheid tot een te verwaarlozen planbijdrage.

Het voornemen leidt dan ook tot een beperkte verslechtering van kwaliteit. Het verschil tussen de achtergrondwaarde (1370) en de KDW (1240) is zo groot dat het voornemen niet zichtbaar bijdraagt aan een aantasting van de kwaliteit van het actueel aanwezige habitatype.

Ter plaatse van het habitatype is sprake van een dalende trend in de achtergronddepositie door het nemen van generieke maatregelen. De achtergrondwaarde in 2015 is 1100, in 2020 is het 1050 in 2030 is het 1040, dus geen overspannen situatie meer.

De ecologische relevantie van de depositietoename van stikstof in de grijze duinen kan behalve vanwege de daling van de achtergronddepositie de komende jaren ook worden genuanceerd vanuit het feit dat er andere factoren bepalend zijn voor het voorkomen van het habitatype. Er is sprake van een bufferend effect van kalk: kalkrijk zand neemt fosfaat op, konijnen vergraven waarmee dat effect wordt versterkt en er is sprake van zoutdepositie door zilte wind. Deze sleutelfactoren worden niet beïnvloed door het plan.

Voor dit habitatype geldt een behoudoelstelling voor oppervlakte en kwaliteit en deze wordt niet belemmerd omdat het voornemen niet zichtbaar bijdraagt aan een aantasting van de kwaliteit. Bij in gebruikname van de haven (na 2015) is er al veel ruimte tussen de achtergrondwaarde en de KDW zodat het voornemen dan naar verwachting niet leidt tot een overschrijding van de KDW.

Conclusie

Er is sprake van een toename van stikstofdepositie ter plaatse van het habitattype H2130A Grijze duinen als gevolg van het voornemen. De verslechtering is zeer beperkt door de dalende achtergrondconcentratie en de andere sleutelfactoren die het instandhoudingsdoel bepalen. Gelet op het feit dat er sprake is van een behoudoelstelling is, andere sleutelfactoren het instandhoudingsdoel bepalen en de situatie met volledig gebruik van de jachthaven (na 2015) een lagere totale depositie heeft dan nu (in 2011), worden de natuurlijke kenmerken van het habitattype niet aangetast en wordt het bereiken van een goede staat van instandhouding niet belemmerd. Een significant negatief effect wordt uitgesloten.

4.6 Effectbeoordeling & conclusie Westerschelde & Saeftinghe

Er is sprake van een verslechtering voor de instandhoudingsdoelen voor de vissen, maar dit effect is zeker niet significant. Er is ook geen sprake van een significante verstoring als gevolg van het voornemen (zie tabel 4-10). Echter, een significante verstoring door toename waterrecreatie - met name in cumulatie met andere uitbreidingen van jachthavens - is niet bij voorbaat uitgesloten. Daarvoor is een Passende beoordeling nodig. De voor- toets kan worden beschouwd als de verslechteringstoets voor de vissen.

Leeswijzer effectbeoordeling	
0	Geen effect op het instandhoudingsdoel
(-)	Tijdelijk beperkt negatief effect of tijdelijke beperkte verstoring
-	Beperkt negatief effect of verstoring, zeker niet significant
-	Beperkt negatief effect op het instandhoudingsdoel, significant effect of significante verstoring is niet bij voorbaat uitgesloten (zeker niet cumulatief)

Tabel 4.8: Conclusie instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe

Instandhoudingsdoelen	‘HWPB’	‘jachthaven breed’	Toelichting
Habitattypen			
Permanent overstroomde zandbanken	0	0	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg of voor gebruik jachthaven.
Estuaria	0	0	
Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0	0	
Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	0	0	
Slijkgrasvelden	0	0	
Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0	0	
Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	0	0	
Embryonale duinen	0	0	
Witte duinen	0	0	
Duindoornstruwelen	0	0	
Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0	0	
Habitatsoorten			
Nauwe korfslak	0	0	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg of voor gebruik jachthaven.
Zeeprik	-	-	Verlies aan leefgebied door de aanwezigheid van de strekdammen en door de aanleg van de jachthaven. Gezien de slechte staat van instandhouding wordt dit beschouwd als een negatief effect, maar zeker niet significant gezien de geringe oppervlakte die verloren gaat. Daarnaast is sprake van een tijdelijke en permanente verstoring door (onderwater)geluid bij aanleg van de strekdammen en de waterrecreatie. Aantallen zullen wegvallen tegen de reeds aanwezige aantallen schepen. Daarom is geen sprake van significante verstoring
Rivierprik	-	-	
Fint	-	-	
Gewone zeehond	-	-	Verlies aan foerageergebied. Door afstand tussen leefgebieden en het plangebied worden geen negatieve effecten van de aanleg van de strekdammen verwacht. Er kan sprake zijn van een verstoring door toename recreatievaart in het Natura 2000-gebied.
Groenknolorchis	0	0	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg of voor gebruik jachthaven.

Broedvogels			
Bruine Kiekendief	(-)	-	Geen verlies aan broedgebied. Tijdelijke verstoring tijdens aanleg. Er is sprake van een toename van verstoring door toename recreatievaart in het Natura 2000-gebied. Voor de vogels van de kust zullen de aantallen wegvallen tegen de reeds aanwezige aantallen schepen. Daarom is zeker geen sprake van significante verstoring. Voor de vogels van de platen zal mogelijk broed- en foerageergebied verstoord worden.
Kluut	(-)	-	
Bontbekplevier	(-)	-	
Strandplevier	(-)	-	
Zwartkopmeeuw	(-)	-	
Grote stern	(-)	-	
Visdief	(-)	-	
Dwergstern	(-)	-	
Blauwborst	(-)	-	
Niet-broedvogels			
Fuut	(-)	-	Beperkt verlies foerageergebied voor viseters, tijdelijke verstoring door aanlegwerkzaamheden van alle niet-broedvogels, permanente toename verstoring van niet-broedvogels van open water. Door het gebruik van de vaargeulen, die buiten de gebieden blijven die belangrijk zijn voor de vogels van de kustzone is de toename van verstoring beperkt, er is beperkte overlap tussen seizoen waterrecreatie en de aanwezigheid van de wintergasten en trekvogels, maar de aantallen niet-broedvogels in het recreatieseizoen is dermate groot dat significante verstoring niet bij voorbaat is uit te sluiten.
Kleine Zilverreiger	(-)	-	
Lepelaar	(-)	-	
Kolgans	(-)	-	
Grauwe Gans	(-)	-	
Bergeend	(-)	-	
Smient	(-)	-	
Krakeend	(-)	-	
Wintertaling	(-)	-	
Wilde eend	(-)	-	
Pijlstaart	(-)	-	
Slobeend	(-)	-	
Middelste Zaagbek	(-)	-	
Zeearend	(-)	-	
Slechtvalk	(-)	-	
Scholekster	(-)	-	
Kluut	(-)	-	
Bontbekplevier	(-)	-	
Strandplevier	(-)	-	
Goudplevier	(-)	-	
Zilverplevier	(-)	-	
Kievit	(-)	-	
Kanoet	(-)	-	
Drieteenstrandloper	(-)	-	
Bonte strandloper	(-)	-	
Rosse grutto	(-)	-	
Wulp	(-)	-	
Zwarte ruiter	(-)	-	
Tureluur	(-)	-	
Groenpootruiter	(-)	-	
Steenloper	(-)	-	

4.7 Effectbeoordeling & conclusie Vlake van de Raan

De effecten op het Natura 2000-gebied Vlake van de Raan beperken zich tot een beperkte verstoring van de vissen door de waterrecreatiebroedvogels (zie tabel 4-11). Het voornemen leidt niet tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied. Er is geen sprake van een significante verstoring, dus een Passende beoordeling is niet aan de orde.

Tabel 4.9: Conclusie instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Vlake van de Raan

Instandhoudingsdoelen	Alternatief 'HWPB'	Alternatief 'jachthaven breed'	Toelichting
Habitattypen			
Permanent overstroomde zandbanken	0	0	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg of voor gebruik jachthaven.
Habitatsoorten			
Zeeprik	0	-	Geen verlies aan leefgebied. Door afstand tussen Natura

Instandhoudingsdoelen	Alternatief 'HWPB'	Alternatief 'jachthaven breed'	Toelichting
Rivierprik	0	-	2000-gebied en plangebied en de grote oppervlakte van het Natura 2000-gebied worden geen negatieve effecten van de aanleg verwacht. Er is sprake van een zeer beperkte verstoring door toename recreatievaart in het Natura 2000-gebied. Aantallen zullen wegvallen tegen de reeds aanwezige aantallen schepen. Daarom is zeker geen sprake van significante verstoring.
Fint	0	-	
Bruinvis	0	-	
Grijze zeehond	0	-	
Gewone zeehond	0	-	

4.8 Effectbeoordeling & conclusie Zwin & Kievittepolder

De effecten op het Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder (Nederlandse deel) beperken zich tot een beperkte, tijdelijke verstoring van de broedvogel kleine zilverreiger (zie tabel 4-12). Het voornemen leidt niet tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied. Er is geen sprake van een significante verstoring dus een Passende beoordeling is niet aan de orde. De voortoets kan worden beschouwd als de verslechteringsstoets voor het habitatype grijze duinen.

Gezien de grotere afstand tussen het voornemen en het Vlaamse Natura 2000-gebied en het ontbreken van permanente effecten voor het Nederlandse deel van het Natura 2000-gebied zijn er voor het Vlaamse deel van het Natura 2000-gebied zeker geen negatieve effecten te verwachten.

Tabel 4.10: Conclusies Instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder

Tabel 12-1: Conclusies instandhoudingsdoelen van het Natura 2000 gebied Zwin & Kieftepolder			
Instandhoudingsdoelen	Alternatief 'HWPB'	Alternatief 'jachthaven breed'	Toelichting
Habitattypen			
Slik- en zandplaten (getijdengebied)	0	0	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg of voor gebruik jachthaven, een tijdelijk negatief effect dat zeker niet significant is door stikstofdepositie op de grijze duinen .
Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0	0	
Slijkgrasvelden	0	0	
Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0	0	
Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	0	0	
embryonale duinen	0	0	
Witte duinen	0	0	
*Grijze duinen (kalkrijk)	0	0 (-)	
Duindoornstruwelen	0	0	
Habitatsoorten			
Nauwe korfslak	0	0	Geen ruimtebeslag, niet gevoelig voor verstoring tijdens aanleg of voor gebruik jachthaven.
Kamsalamander	0	0	
Broedvogels			
Kleine Zilverreiger	(-)	0	Tijdelijke verstoring tijdens aanleg van strekdammen en mogelijk aanleg haven, broedbiotoop overlapt niet met invloedsgebied van de waterrecreatie. Door het tijdelijke effect en de afstand tot het broedbiotoop is zeker geen sprake van een significante verstoring

4.9 Conclusie voortoets

Uit de effectbeschrijving en -beoordeling volgt dat een Passende beoordeling nodig is voor het gebruik van de jachthaven in relatie tot het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saefinghe (met name voor zeehonden, niet-broedvogels en broedvogels). Deze Passende beoordeling is in hoofdstuk 5 beschreven.

5 Passende beoordeling: gebruik jachthaven

5.1 Specifiekere toelichting gebruik jachthaven

Voor de Passende beoordeling is het gebruik van de jachthaven nader gespecificeerd, met name in relatie tot het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe.

Als gevolg van de ligging van de beoogde jachthaven Cadzand-Bad is het aannemelijk dat hier alleen grotere (zeewaardige) jachten een vaste ligplaats zullen innemen. Naar schatting zal het merendeel van de ligplaatshouders uit Vlaanderen komen (75%).

Figuur 5.1: Verwachte vaarbewegingen (procentueel en absoluut in een bandbreedte)

De verwachte verdeling van de vaarbewegingen is ingeschat op basis van ervaringsgegevens van jachthavens in de omgeving (zie figuur 5.1). Een deel van de vaarbewegingen vanuit Cadzand-Bad zal erop gericht zijn de Noordzee op te trekken voor een dagje rondvaren. Dit zal circa 20% zijn. Cadzand-Bad ligt aan de vaarroute van Vlissingen - Breskens - Cadzand - Zeebrugge - Blankenberge - Oostende. Naar verwachting zal de resterende 80% van de vaarbewegingen verdeeld zijn in de richtingen noordoost (40%) (Breskens-Vlissingen) en zuidwest (40%) (Zeebrugge, Blankenberge en Oostende). Van de 40% vaartuigen die zich in noordoostelijke richting verplaatst vaart maximaal de helft vanuit Breskens de Westerschelde op richting Antwerpen.

Op basis van bovenstaande zijn de absolute aantallen vaarbewegingen bepaald. In figuur 5.1 is zichtbaar gemaakt dat over de Westerschelde maximaal ca. 3.500 vaarbewegingen per jaar plaatsvinden (vaartuigen die heen én weer varen). Eenzelfde aantal verplaatst zich noordelijk richting Scheveningen en de Noordzee op. Tot slot worden er langs de kust tussen Vlaanderen en Nederland maximaal 7.000 vaarbewegingen per jaar verwacht.

5.2 Effectbeschrijving

Voor de effectbeschrijving is het voornemen vergeleken met de uitbreidingen van de jachthavens Perkpolder en Vlissingen. Dit betreffen veel grotere jachthavens (samen over de 1000 bootligplaatsen) terwijl de jachthavens Cad-zand-Bad maximaal 250 ligplaatsen betreft, waarvan maar 20% richting Westerschelde vaart.

De jachthaven zorgt voor een toename van de recreatiedruk in het Natura 2000-gebied Westerschelde en Saef-tinghe. Deze toename van recreatie kan negatieve effecten hebben op de natuurwaarden in de Westerschelde. Zo kan er door het aanmeren van boten en betreding van opvarenden verstoring ontstaan op de bij eb droogvallende zand- en slikplaten. Deze platen zijn de rust- en zoogplaatsen van zeehonden, broedgebied van talrijke vogels en voedselzoekende vogels.

De Westerschelde is van groot belang voor steltlopers, ruiende bergeenden, kustbroedvogels en zeehonden. Door de toename van de waterrecreatie kunnen effecten optreden doordat vaartuigen te dicht langs verstoringsevoelige natuurwaarden varen, of doordat droogvallende platen betreden worden.

Het meest nabijgelegen waardevolle, kwetsbare gebied in de Westerschelde is de Hooze Platen. Dit gebied is van belang als broedgebied voor kustbroedvogels. Grote stern, Dwergstern, Visdief, Strandplevier. De meeste soorten waarvoor de Westerschelde is aangewezen als Vogelrichtlijngebied, foerageren op droogvallende platen of op schorren. Een uitzondering is de Grote stern. Deze soort broedt regelmatig op de Hooze Platen en foerageert boven open water. De Hooze Platen vormen een belangrijke hoogwatervluchtplaats voor steltlopers. Ook tijdens het zomerseizoen komen aanzienlijke aantallen voor van de volgende soorten: grauwe gans, bergeend, scholekster, bontbekplevier, strandplevier, zilverplevier, kanoet, drieteenstrandloper, rosse grutto, wulp en tureluur. Het gebied is dus zowel in het hoogseizoen als in het voorseizoen van belang voor grote aantallen steltlopers en ruiende bergeenden. Het gebied ten noorden en oosten van de Hooze Platen is een belangrijk ruigebied voor de bergeend. Ruiende bergeenden zijn relatief meer in het water te vinden dan exemplaren die niet in de rui zijn. Dit komt doordat ze zich veiliger voelen in het water. Ze foerageren op de slikkige delen van de platen. De ruiperiode begint eind juli en duurt tot eind augustus.

Verstoringsafstanden verschillen per soort en per verstoringbron. De verstoringafstand voor vogels is afhankelijk van de grootte van de groep vogels. Grote groepen vogels reageren eerder op verstoring dan kleine groepen vogels. De gemiddelde verstoringafstand van watervogels voor recreanten is 200 meter (Krijgsveld et al., 2004). Voor eenden varieert de verstoringafstand van 50 tot 500 meter (Krijgsveld et al., 2004).

Een toename van het aantal boten in het hoog- of laagseizoen op de Westerschelde betekent niet meteen een toename van het verstoord oppervlak (en daarmee verstoord aantal vogels) in dit gebied. Er is geen één op één relatie tussen de toename van het aantal boten en de toename van verstoring van de aanwezige vogelsoorten. In de huidige situatie vindt er al intensieve recreatie plaats op de bevaarbare delen van de Westerschelde en worden de platen verstoord doordat boten aanleggen. Er kan aangenomen worden dat de aanwezige rustende vogels zich overdag ook deels in de ondiepe onbevaarbare delen bevinden, ver buiten de vaarroutes.

Zeehonden zijn in het water ongevoelig voor verstoring door kleine vaartuigen. Ze zijn wel gevoelig als ze liggen te zonnen of te zogen op droogvallende platen. Bij naderend gevaar zullen ze hun ligplaats verlaten en snel in het water gaan. De verstoringafstanden voor Gewone zeehond die in de literatuur genoemd worden voor vaartuigen variëren van 30 tot 1200 meter (Brasseur & Reijnders, 1994). De verstoringafstand waarbinnen een eerste reactie optreedt is het grootst bij motorboten en daarna bij zeilboten. De verstoringafstanden bedragen respectievelijk 1200 en 1000 meter. De afstand waarbinnen zeehonden te water gaan bedraagt 500 meter voor motorboten en 350 meter voor zeilboten (Brasseur & Reijnders, 1994). Uit onderzoek in de Oosterschelde is gebleken dat vaarbewegingen in de omgeving van ligplaatsen kunnen leiden tot gedragsveranderingen (Brasseur & Reijnders, 2001).

Gezien het feit dat vanuit deze jachthaven alleen grotere (zeewaardige) jachten zullen varen, is de kans klein dat ze in de ondiepere waardevolle zones zullen varen of de droogvallende delen zullen betreden. Het is echter niet uitgesloten als deze schepen een klein bootje bij zich hebben om dit soort zandplaten te bereiken.

Op de Westerschelde zal een toegankelijkheidsregeling van kracht worden. Rijkswaterstaat heeft als voortouwnemer van het Beheerplan Deltawateren, reeds voorstellen gedaan voor de instelling van een toegankelijkheidsregeling. Volgens deze regeling worden er verspreid over de Westerschelde enkele rustgebieden voor zeehonden aangewezen. Zo ontstaat er een zonering in het gebruik. De Hooie Platen is zo'n gevoelig gebied. De beheerder van het gebied De Hooie Platen heeft al een verbod ingesteld om daar in het broedseizoen te komen, waardoor de kans op verstoring geminimaliseerd is.

De andere gevoelige gebieden op de Westerschelde zoals die ook in de Passende beoordelingen voor de uitbreiding van de jachthavens in Vlissingen en voor de aanleg van de jachthaven in Perkpolder zijn beschouwd liggen een stuk verderop in de Westerschelde (platen van Ossensisse, platen van Valkenisse, Verdrongen Land van Saeftinghe, inlaag bij Ellewoutsdijk), zodat een eventuele verstoring ter plaatse diffuser is; de eventuele bijdrage vanuit de vaarbewegingen vanuit Cadzand is daarom "te verwaarlozen".

De toegankelijkheidsregeling voorkomt of beperkt de volgende effecten op de instandhoudingsdoelen:

- de droogvallende platen die belangrijk zijn voor de zeehonden en vogels waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd, worden afgesloten voor recreanten;
- er is geen sprake van afname van geschikte habitat van de gewone zeehond.
- de droogvallende platen in de Westerschelde fungeren als kraamkamer voor de Gewone zeehond. Door het afsluiten van de belangrijkste zandplaten worden mogelijk meer zandplaten geschikt dan in de huidige situatie, waarbij al eveneens sprake is van verstoring door recreanten.
- kwalificerende (niet-)broedvogels in de Westerschelde worden niet significant verstoord omdat de toegankelijkheidsregeling significante verstoring voorkomt.
- foerageer- en rustgebieden van niet-broedvogels worden in de kwetsbare periode niet verstoord. Er kan dus geen sprake zijn van een significante verstoring als gevolg van de voorgenomen activiteit.
- de toegankelijkheidsregeling wordt ingesteld tijdens de ruiperiode van Bergeenden. Dit is tevens de periode waar met dit criterium op wordt gedoeld. Er is dus geen sprake van een afname van de aantallen Bergeenden. Voor de overige niet-broedvogels geldt dat met name het voor- en najaar van belang zijn. Dit is meegenomen in het voorstel voor de toegankelijkheidsregeling.

Geconcludeerd wordt dat de jachthaven in Cadzand slechts in zeer beperkte mate leidt tot een verdere verstoring, mede gelet op het type schepen en de afstand tot de gevoelige gebieden. Het dichtstbijzijnde gevoelige gebied, De Hooie Platen, kent thans al een verbod om er in het broedseizoen te komen. Voor de rest van de Westerschelde geldt dat er – zeker met een toegankelijkheidsregeling – geen toename van het verstoord areaal is te verwachten maar wel een intensivering van de bevaarbare delen waarin al verstoring plaats vindt.

5.3 Cumulatie-onderzoek

Gelet op de bepalingen in artikel 6 lid 3 van de Habitatrictlijn en artikel 19f van de Natuurbeschermingswet 1998, dienen voor een plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied maar afzonderlijk of in combinatie met anderen plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een gebied de zogenaamde cumulatieve effecten te worden bepaald. Onder cumulatieve effecten wordt in dit verband verstaan een optelsom van het bestaand gebruik (autonome ontwikkeling), nieuw gerealiseerde projecten, projecten in een vergevorderd stadium van de vergunningprocedure en het eigen initiatief.

Beoordeeld dient te worden of alle projecten samen bijdragen aan verstoring, verontreiniging en verandering van de waterhuishouding in de Natura 2000-gebieden en of dit leidt tot significant negatieve effecten.

Voor de Westerschelde dient bij het cumulatieonderzoek gekeken te worden naar een andere projecten die ruimtebeslag van oppervlaktewater veroorzaken, en dan met name in het gedeelte in de Noordzee of een toename aan verstoring en dan met name veroorzaakt door een toename aan recreatievaart.

Voor het MER zijn voor de beschrijving van de autonome ontwikkeling al plannen nagegaan voor uitbreiding van bestaande jachthavens, voor de ontwikkeling van nieuwe jachthavens en van locaties waar de afgelopen jaren wensen en ideeën voor jachthavenontwikkeling aan de orde zijn geweest. Dit is gebaseerd op het onderzoek naar de nautische effecten van jachthavenontwikkelingen [Intraplan, 2010] zijn. Als referentiejaar is 2020 gehanteerd. In tabel 5-1 zijn deze ontwikkelingen weergegeven, waarbij de letters corresponderen met figuur

4.1. De voornemens waarover al een besluit is genomen (E, F, G in onderstaande tabel) dienen in het cumulatietoedonderzoek betrokken te worden.

Tabel 5.1: Autonome ontwikkelingen en gewenste ontwikkelingen jachthavens

Nr.	Locatie	Bestaande capaciteit	Uitbreiding capaciteit in aantallen	Autonome ontwikkeling
A	Jachthaven Breskens BV	580	440	nee
B	Jachthaven Cadzand	0	maximaal 250	n.v.t.
C	Oude Veerhaven, WV Neusen (Terneuzen)	95	210	nee
D	De Paal	150	50	nee
E	Perkpolder	0	350	ja
F	2 ^{de} binnenhaven Vlissingen	55	500	ja
G	Vlissingen Scheldekwardier	0	400	ja
H	Westkapelle	0	350	nee

* De voorziene ontwikkelingen Hoofdplaat en Sluis aan zee zijn komen te vervallen.

De Provincie wil Nb-wetvergunning verlenen voor bouw jachthavens Vlissingen (F en G). Het ontwerp-besluit lag van 18 april 2012 tot en met 29 mei 2012 ter inzage. De aanvang van de werkzaamheden voor de aanleg staan gepland voor 2014. De aanleg van de jachthavens kan pas aanvangen nadat een toegankelijkheidsregeling op de Westerschelde van kracht is. Hiermee wordt o.a. uitbreiding van ligplaatsen in Vlissingen en Perkpolder mogelijk gemaakt zonder dat er te grote natuurschade optreedt.

De jachthavens van Vlissingen en Perkpolder liggen langs de Westerschelde zodat alle recreatievaart van en naar deze jachthavens via de Westerschelde plaats vindt. Het aandeel van de vaartuigen vanuit Cadzand-Bad is beperkt. Bij deze jachthavens Vlissingen en Perkpolder worden significante effecten voorkomen door de toegankelijkheidsregeling. Voor de vaartuigen vanuit de jachthaven Cadzand-Bad geldt deze regeling ook. De toegankelijkheidsregeling voorkomt dat de verstoring vanuit de jachthavens cumulatief gezien tot een significante verstoring zullen leiden.

5.4 Effectbeoordeling en conclusie

Er zijn - na het instellen van de toegankelijkheidsregeling - geen significant negatieve effecten op soorten of habitattypen. De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe worden niet aangetast door de kustversterkingswerkzaamheden en de aanleg en het gebruik van de jachthaven Cadzand-Bad.

Dat betekent dat niet getoetst dient te worden aan de eis ten aanzien van de dwingende reden van groot maatschappelijk belang (de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten of andere dwingende redenen van groot openbaar belang).

6 Geraadpleegde bronnen

De volgende gegevens zijn voor onderliggende natuurtoets gebruikt:

Habitattypen:

- (Concept) Gebiedendocumenten van Westerschelde & Saeftinghe en Zwin & Kievittepolder
- Actuele habitatrichtlijn kaart (provincie Zeeland, 2011).
- Dobben van, H. & A. van Hinsberg (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Wageningen, Alterra-rapport 1654.

Vogels:

- Telgegevens van de Waterdienst.
- Hoogwatertellingen niet-broedvogels.
- Arcadis, 14 februari 2007. Passende beoordeling Dokkershaven en het Edisongebied. In opdracht van de gemeente Vlissingen.
- Waterdienst; maandelijkse hoogwatertellingen periode 2001 tot 2007 (Biologische monitoring programma zoute rijkswateren Waterdienst).
- Delta vogelatlas (www.deltavogelatlas.nl).
- Krijgsveld, K. L., drs. R.R. Smits & drs. J. van der Winden. 23 december 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels; update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. In opdracht van: Vogelbescherming Nederland, Zeist

Overige kwalificerende en beschermde soorten:

- Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen (De Nie, 1996).
- Brasseur, S.M.J.M. & P.J.H. Reijnders, 1994, Invloed van diverse verstoringsbronnen op het gedrag en habitatgebruik van Gewone zeehonden: consequenties voor de inrichting van het gebied. IBN-rapport 13, Wageningen.
- Waarnemingen geregistreerd op Waarnemingen.nl.
- Soortendatabase op de website van het Ministerie van EL&I.
- Grontmij, 21 februari 2008. MER winning ophoogzand Noordzee 2008 t/m 2017.
- Opzeeland, I. van, H. Slabbekoorn, C. ten cate, maart 2007. Vissen geluidsoverlast; effect van geluidsbelasting onder water op zoetwatervissen. Universiteit Leiden.

Abiotische factoren

- Svasek Hydraulics, 11 juli 2012. Morfologie Zwakke Schakel Cadzand-Bad. Opdrachtgever: Projectbureau Zwakke Schakels West Zeeuws-Vlaanderen/Waterschap Scheldestromen.